

kevesebb jártas olvasó is tájékozást nyerjen belőle. Ma, a mikor fontosabbá válik, mint bármikor, külpolitikai műveltségünk fejlesztése s a külpolitikai érdeklődésnek a közönség széles rétegeiben való elterjedése, nem csekély hivatást tölt be ez a derék, jól megírt munka, amelyért szerzőjét minden elismerés megilleti. A csinos kiállítású könyv ára díszes és tartós kötésben 56 borona.

Herman Ottó. A kik még emlékeznek rá, jól tudják, hogy Herman Ottó volt a múlt század második felében a magyar közélet egyik legérdekesebb embere. Már külseje is megmutatta a nem közönséges embert: a hol a lengő ősz szakállú, köpcös, élénk mozgású ember megjelent, mindenütt azonnal felé fordult a figyelem. Gazdag, egészen eredeti és lendülettel teli lénye szint és érdekességet adott mindennek, a mihez hozzátartozott. A tudományban, amelynek legoriginálisabb és erkölcsi emelkedettségben is példaadó művelője volt, külön irányzatot jelentett. Éles és csodálatosan finom megfigyelője volt a természetnek, tudományossága egy rajongásban gyökeresedett, a természet és a magyar faj iránti rajongó szeretetben s ez életet, frisséget, lendületet vitt bele még olyan adatgyűjtésébe és feldolgozásába is, a melyek az átlagos rendszeres iskolájú kutató kezén csakis szakemberek számára való holt anyag lettek volna s olyan különös szuggesztív erőt adott előadásának, a mely már-már a művészet színvonalára emelte. Szakbeli tudósok nem egyszer vonagatták a vállukat, autodidaktának, rendszertelen munkájának mondták s a végén mégis mindig neki volt igaz, munkájának eredménye ma már a magyar kultúra legbecesebb törzséhez tartozik, egyénisége megtermékenyítette mondhatni az egész művelt magyarságot, mindenütt kifejlesztette a természet és különösen a magyar föld természeti jelenségei iránti érdeklődést. A magyar ősfoglalások ethnografiai kutatása terén pedig az ő fellépése egyenesen alapvető. Élénk temperamentuma, a tudományos kérdésekben való különállása sok polémiába keverte, ő szerette a tollharcot hozzá méltó ellenfelekkel szemben. Harcos egyéniség volt különben is egész életében s ez a harci kedve vitte bele a politikai szereplésbe. Tüzes magyar volt, a kurucz tradíciók szerinti politikai agitátor, a ki egyaránt otthon volt a parlament szöszkén, a sajtóban és a népgyűlések dobogóján. Szenvedélyes magyar sovínizmusát egyéni tudta a forradalmár szellemmel, — vére szerint a múlt század közepi forradalmi emberek családjából való volt. Lelkesedett a haladás minden eszméjéért és puritán becsületesség, meggyőződéséhez való ragaszkodás, bátor szókimondás vezette egész politikai pályáján, a melynek ép ezért megvolt a maga erkölcsi jelentősége. Élete utolsó szakában visszavonultan élt a politikai szerepléstől és teljesen kedves tudományának, a madarak tanulmányozásának és védelmének szentelte magát. Egyik tanítványa, *Lambrecht Kálmán* most megírta és nagy könyvben kiadta változatos és eseményekben gazdag életének történetét. Szeretetteljes elmélyedéssel készült könyv, a melyet neml több embernek kellene elolvasni, összeállítja Herman Ottó életének és munkásságának összes dokumentumait és szeretettel megformált, élesen kidomborodó reliefképét adja érdekes és nemes egyéniségének. A terjedelmes, 36 képpel élelített kötetet a mai viszonyokhoz képest igen szép kiállításban Bíró Miklós adta ki.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Rákosfalvi *Mérő János* ügyvéd, kir. tanácsos, Budapest fővárosának volt bizottsági tagja. 83 éves korában, Budapesten. — *Pfeiffer Károly* nyug. csendőrezredes, a kolozsvári csendőrkörlet volt parancsnoka, az Erdélyi Magyar-Székelv Szövetség alelnöke, Budapesten. — *Schaffer Antal* nyug. miniszteri tanácsos, Budapesten. — *Salamon Géza*, Szepes vármegye volt főispánja Budapesten, 48 éves korában. — *Némethy László* joghallgató, Némethy Károly dr. államtitkár fia, Budapesten. — *Barabásszegi Bihar Ferenc* v. b. t. t., nyugalmazott m. kir. honvédelmi miniszter, gyalogsági tábornok, 73 éves korában, Budapesten. — *Lépesy Róza*, 75 éves korában, Budapesten. — *Kebalussek Géza*né, szül. Berlanszky Cizella posta- és táviró ellenőrnő, Budapesten.

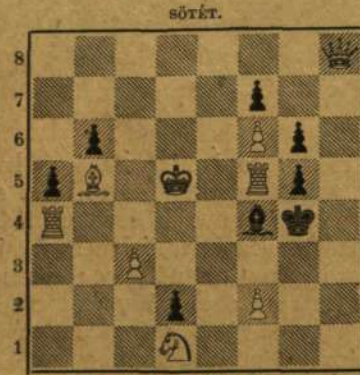
KÖZGAZDASÁG.

Angol-Magyar Bank. A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság most tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta az intézet részvénytőkéjének 250,000 darab új részvény kibocsátása útján 120 millió koronáról 120 millió korona névértékre való felemelését. A közgyűlés hozzájárult az igazgatóságnak ahhoz a feladatnak, hogy az új részvényeket a *Marconis Wireless Telegraph Company Limited* vezetése alatt álló angol pénzeszoportnak engedje át. Az angol csoport

által biztosított átvételi árfolyam alapján az intézet kimutatott saját tőkéi, a látható tartalékokkal együtt, 300,000,000 koronára emelkednek. A közgyűlés kimondta, hogy az új részvénykibocsátás alkalmából a névértékén felül befolyó ártóbbletből 2, a millió koronát a bank alkalmazottai nyugdíjintézetének újabb megerősítésére fordít. Minthogy az angol tőke közreműködése következtében az intézet működési köre előreláthatólag lényegesen kibővül és mivel a Bank tevékenysége az eddig kultivált területeken kívül első sorban a brit világbirodalom piacával való minél szorosabb kapcsolatot megteremtésre fog irányulni, a mai közgyűlés az intézet eddigi cégnevét *Angol-Magyar Bank Részvénytársaság* (British and Hungarian Bank Limited) cégzévve módosította.

SAKKJÁTÉK.

3154. számú feladvány Nenkomm Gyulától, Budapest. A „Vasárnapi Ujság” feladványversenyén II. díjjal kitüntetett pályám.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

- A 3145. számú feladvány megfejtése. Bg3.
- A 3146. számú feladvány megfejtése. Vb5.
- A 3147. számú feladvány megfejtése. Hfn.
- A 3148. számú feladvány megfejtése. Ff8.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 3-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Az idő nagyon sok sebet meggyógyít.

Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL. Szerkesztőségi iroda: IV., Vármegye-utca 11. Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV., Egyetem-u. 4.

Franklin-Társulat nyomdaja (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.).

1000 és 1000 nő és férfi dicséri a Botár-féle hajnövesztőt, mely megakadályozza a hajhullást és az őszülő hajnak visszaadja eredeti színt. Ára 20 és 30 korona.

Botár-féle szeplőkrém az arcra levő szeplőt, foltot és pattanásokat legkisebbséggel eltünteti. Ára 30 K.

BOTAR REGINA kozmetikai intézete Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. sz. I. emelet.

Zozó szappant és sampont használ az igazi dáma! Kapható mindenütt! — Készíti: HUNNIA GYÓGYTÁR, Bpest, VII., Erzsébet-körút 56.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ) A főváros első és legrégebbi csipkésítő, vegytisztító és kelmefestő gyári intézete. Gyár és főüzlet: VIII., Baross-u. 85. Fiókák: II., Fő-utca 27. IV., Esküdt 6. Kecskeméti-utca 14. V., Harmad-utca 4. VI., Teréz-körút 39. Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2.

Az intézetet kereskedelmi akadémia növendékeknek különös figyelmébe ajánljuk.

Rhenania-Tanintézet Neuhausen-Schaffhausenban (Svájc) a volt-Schweizerhof nagyállomásán. Az összes szakokat felölelő tanintézet. Külön osztályok minden egyes tantárgyra. Előadást egyetemre és műegyetemre. Felőkereskedelmi iskola stb. Kereskedelmi nyelvtanítás. Az intézet állami felügyelet alatt áll. Korlátolt számú növendékek felvételnek. Előjelezést már most elfogad, prospektussal és értesítéssel szolgál az igazgató és Szalay Ferencz úr, Budapest, IX., Szveteny-utca 21. szám. (Svájci konzulátus).

Rézgálic előrendű, 98-99 %-os, kilogrammonként 52 koronával, továbbá vöröszézből készült mosóüstök és pálinkatőző-üstök szakkal és hűtőgéppel, mindenféle méretben, rakláról azonnal kaphatók.

SZONTÁGH PÁL rézáru és szerszámgyár Budapest, IX., ulóit 19. sz. Telefon: József 99-44.

Olvassa a hirdetéseket!

A JÓ PAJTÁS BENEDEK ELEK GYERMEKUJSÁGA két nagyobb elbeszéléssel indul az új esztendőben.

Az egyik: Rókáné ömöltsége a forradalom alatt, a másik: A munka hőse. Amaz *Benedek Elek*, emert *Lampérth Géza* írta. Szívet-lelket melesítő történetek, mesék, versek, ismerelgazdagító olvasmányok valóságos kincsháza a Jó Pajtás.

Rendes munkatársai: *Abrányi Emil, Várdi Antal, Vargha Gyula, Lampérth Géza, Feleki Sándor, Kárhly Emil, Avar Gyula, Mihályffy Géza, Fái Lenke, Berényi Lászlóné, Tábori Kornél, Csandány Sándor, Kozma Imre, Székely Nándor, Benedek János* stb.

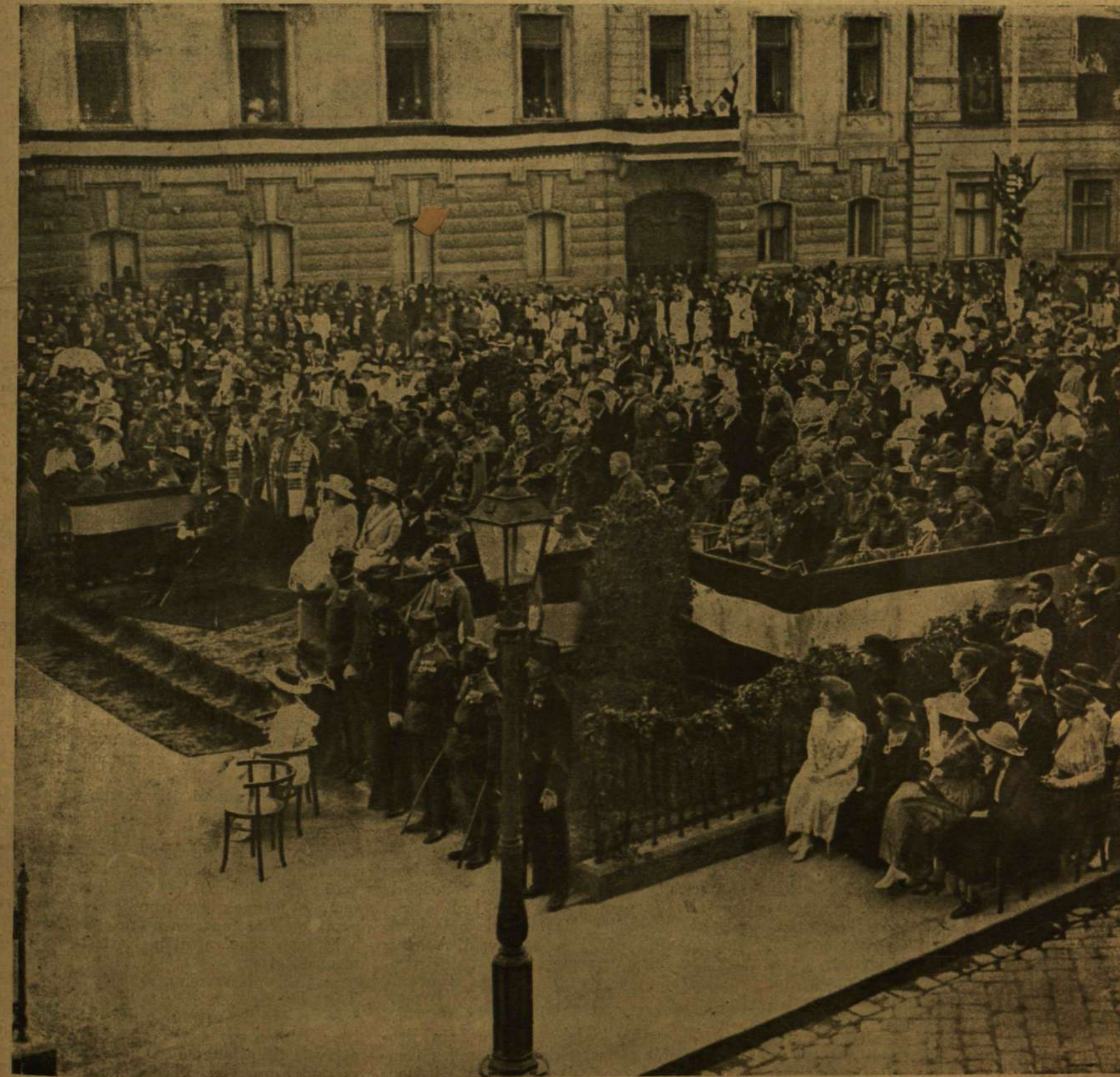
Állandóan közöl a régi nagy magyar és idegen költőktől a gyermekifjúságnak való költeményeket.

A JÓ PAJTÁS-t a Franklin-Társulat (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) adja ki. Előfizetési ára negyedévre 10 korona. Egyes szám ára egy korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

11. SZÁM. 1920. (67. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL BUDAPEST, JUNIUS HÓ 6.

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármegye-utca 11. Előfizetési ára: az április-juniusi évfolyamra 20 korona. Megjelenik havonta kétszer. — Egyes szám ára 3 korona. Külföldi előfizetésekhöz a postailag megállapított viteldij is csatolandó. Kiadóhivatal: IV., Egyetem-utca 4.

A NEMZETI HADSEREG ÜNNEPE BUDAVÁR 1849-1919 BEVÉTELÉNEK ÉVFORDULÓJÁN A BUDAVÁRI HONVÉDSZOBOR ELŐTT MÁJUS 21-ÉN. Jelfy Gyula felvétele.

KATICZABOGÁR

REGÉNY. — IRTA HAVAS ALISZ.

(Folytatás.)

Kós tréfás bosszúsággal felelt: — No de elég már ebből a szerénységből. A kit én szeretek, annak sokkal önértézetesebbnek kellene lennie még akkor is, ha sokkal kevesebbet érne. Hanem most már meg kell tudnom, szerete engem edes kis tanítvány?

Kató most hirtelen merészleggel kapta föl fénylő szemét és a legmélyebb meggyőződés hangján felelt:

— Oh már régen!

Mert igazán úgy érezte, mintha az egész életénél hosszabb idő óta szeretné dr. Kós Bélát.

Abban a percben, a mint kimondta azt a pár szót, észrevette Kósné jószágát, de most talán kissé aggódó tekintetét. Vajjon mióta pihen rajta? A pillanatnyi vakmerőség után megint kicsit ijedten siklott le a szeme.

Új vendég érkezett, Vártán és Hollós hangosan üdvözölte, Kósnak is meg kellett fordulnia. Szentimrey jött.

Bemutatták Aranyossynának és Kósnának, azután Zsuzsa bevonta a beszélgetésükbe. A társalgó egyik sarkában ültek most, Hollós is ott volt már. Szentimrey ott maradt, senkinek sem jutott eszébe, hogy az ablakhoz vigye oda, a hol a pálmalevél felig eltakarta Katókat.

Nézte Kató, folytatta Kós a halk beszélgetést, az érzéseket határozott csoportokba osztottam, de mindeniket külön-külön annyiféleképpen tartom, a hányan érzik. A mi szerelmünket — látta, hogy Kató megrezdül — leginkább az jellemzi, az határozza meg, hogy maga nem olyan, mint a milyen a legtöbb nő, az átlag, magában sokkal több a lélek, az intelligencia. Többet fog szenvedni, tehát kevésbé szerencsés természet, de finomabb, mélyebb, értékesebb valaki.

Szentimrey barátom például el sem hiszi, hogy van ilyen nő. En hiszem, mert látom, megláttam magában zsenge fiatalságában is. Ismerem túlságosan jól azt a másik féle nőt, abból elég volt nekem. Azért beszéltek erről, mert azt szeretném, hogy ha tetszősnek találná is valamikor ezt a természetet, azokat a fegyvereket, — akaratlanul is Zsuzsa felé pillantott, — ne kívánja azokat elsajátítani, ne sajnálja, hogy maga más, mert, ... hiszen tudja, hogy miért.

Tudom, felelt Kató és szemének ragyogása ígért volt, ígerte, hogy az marad, a kinek Kós ismert.

Most tévedt feléjük Hollós pillantása.

Ej, hiszen Katiczának be sem mutatuk Szentimreét! És elő kellett jönniök a kis zúgóból az ablak mellől.

Szentimrey alig beszélt pár szót, Zsuzsa már ismét megszólítja, őt tünteti ki leginkább. És úgy látszik, valami megegyezés jött létre köztük.

Nagyszerű lány, állapítja meg Vártán és Hollós hazamenet, milyen hosszas társalgásra bírta a mi csöndes barátunkat.

Vajjon mit akar vele? — Bizonyára az ujjára csavarni.

Ej, Kertészszel, volt zenetanárával akar találkozni, s én jól ismerem őt, — magyarázta Szentimrey. Ezért kedveskedett nekem. — Ezt már egészen keserűen mondta.

A vendégek távozása után kivitték a társalgóból az odarendelt tea maradékait, Kósék és Aranyossyék is nemsokára fölmentek szobájukba.

Zsuzsa rejtgetett, de egészen el nem titkolt mosolylyal nézette Katót s mikor az anyja le akart feküdni, ő még átment a másik szobába, a hol Katót helyezték el éjszákára. Leült s keresztbeacsapta szép cipős lábait.

— Jól mulattál? Katiczabogár!

Nagyon jól éreztem magam, felelt Kató s úgy érezte, hogy mindent el kellene mondania.

Sokat beszélgettél Bélával. Miről folyt a szó?

— Az érzésekről.

— Miről? — Zsuzsa nevetve hajolt előre s egészen közel volt az arca Katóéhoz. — Az érzésekről általában? Tudod elgondoltam tegnap, hogy figyelmeztetni foglak: Úgy veszem észre, hogy te többnyire általános kérdésekről beszélsz férfiakkal, legalább ezzel az egygyel, akár levélben, akár élőszóban.

Kató elpirult. — Hogy kellene?

— Ha magamra gondolok, azt hiszem, én elsősorban magamról szoktam beszélni, s ha észreveszem, hogy kezdek unalmas lenni, áttérek az illetőre magára. De általános dolgokról elmélkedni, az nem ér semmit. Az nem igazat. En azt hiszem.

Kató vergődött. Tudta, hogy ráillik ez, a mit Zsuzsa mondott, de éppen a ma történetekre már nem illik rá. És el kellene mondania mindent. De vajjon szabad-e? Vajjon nem tartozik-e titoktartással Bélának? Nem tiltott semmit, de nem is hatalmazta föl...

Megkönnyebbült, mikor Zsuzsa, a ki pár pillanat óta vizsgálta őt, ismét mosolyogva, de erős-kutatón nézte a szemébe, megkérdezte: Szereted?

Kató rávetette a tekintetét: — Nagyon. És most remegett a következő kérdéstől: Hát ő téged? De más következett. Zsuzsa arczán a mosoly elerőtlenedett: — Jobban... jobban, mint engem?

Kató megint rávetette égő szemét: másképp. És hozzásimult gyermekesen hálásan, szeretettel az ő nagyleány-barátnőjéhez. Zsuzsa megsimogatta a haját.

Hát ő a legcsinosabb a négy között? — Azt hiszem. És nem ez a fő. Hanem olyan okos, kedves, tartalmas, láttam már a leveleiből. Olyan... nagyobbszerű ember... Ha te nem tudod ezt Zsuzsikám, akkor nem ismered még őt. Nem figyelted meg eléggé.

Nem tudom, lehet, felelt Zsuzsa tündöve, komolyabban és bizalmasabban, mint eddig bármikor. Lehet, hogy engem más érdekel, más ragad meg a férfiakban, nem az, a mi téged.

Kósék is beszélgettek ugyanekkor a maguk szobájában. — Helyes kis lány ez a Kató, — mondta az anyja.

Nagyon érdekes, helyes gyermek, — felelt a fia.

Látom, hogy szívesen foglalkozol vele, de gondolsz-e arra, hogy az ilyen gyermekleány nagyon hamar beleszeret abba, a ki először veszi észre?

Gondolok — felelt Kós Béla mosolyogva.

Mély érzésű leány, nem szabad könnyelműen bánni vele.

Ne aggódjál, anyám, tudod, hogy nem vagyok rossz ember...

Az anyja homlokra csokolta a fiát és nem szólt többet. A fia pedig arra gondolt: maga sem sejtette, hogy ez a jelenet fejlődik ki már ma, de nem bánta meg, kedves az a gyermek s ebből a kis lányból fogja kifejlésztetni azt a nőt, a ki hozzávaló. A lelkes lelket, a finomat, a megértőt.

VIII.

A II. osztály irodalmi óráján Szép Ilonkát olvasták. Ismerték már mindenik növendék, de itt más, nekik egészen új nézőpontok szerint tárgyalták. Kató előtt meglepőnek edett egy szép leányalak, szelid arccal, mélytűzű szemmel, mélyen szenvedélyes lélekkel. Egy leány, a ki úgy szeret, hogy

meghal, mert szerelme nem tud megszűnni, a kire halálos ítéletet mond büszke szerénysége, mely a vadásztért rajongott, a királyi elől visszavonul. Úgy tudta, vagy legalább úgy sejtette Kató, hogy a hol az életőstön szembekerül a szerelemmel, az előbbi szokott győzni. És itt a szenvedélyes érzés az élet, az érzés halála: a halál. Erősen gondolkodóba ejtette ez Katót és megdobbant a szíve: Vagy így, vagy sehogy! Legközelebbi óráni írásbeli dolgozat tárgya volt Vörösmarty Szép Ilonkája. Kató hozzáfogott, ott az órán kellett elkészíteniök, s föl sem nézett addig, a miig be nem fejezte az utolsó mondatot: „Oly szépen írta meg Vörösmarty, oly igazan, s nem csoda, hisz ő is reménytelenül szeretett.” Ez az utolsó mondata a nap folyamán többször fülébe csengett, maga sem tudta, miért, hisz ő, Kató nem reménytelenül szeret, nem. Néhány nap múlva nagy élénken jöttek hozzá a társai azzal a hírral: A tanár úr azt mondta, hogy a te dolgozatod a legjobb.

Kató nem merte elhinni. Hisz kapott már több dicséretet, de hogy a legjobb! Hogy a Póliénál, Bertánál, Sáriénál és a többi kiválóénál jobb, hogy lehet az? — Meg is mondta:

— Nem tudom, hogy lehet az?

— Hogy? Hát istenem, ez olyan neked való téma, felelt Berta.

Kató csodálkozva nézett rá.

Igaz, hisz csak a szemedet kell látni, a hangodat hallani s már megérti az ember, hogy ez egyenesen neked való téma, helyeselte valaki.

— En nem értem, miért? — mondta Kató és elpirult, mert boldogságát érezte egész valójában.

Mert az ember úgy sejt, ha ismer téged, te ábrándos lélek, hogy te egész életedben csak reménytelen szerelmes lehetsz, magyarázta Péchy Sári.

Kató elmosolyodott, Lenke is, mert ő tudta, hogy ez nem igaz. Neki szabad volt tudnia, mert elég távol állt Zsuzsa társaságától.

Éva is elmosolyodott ugyanazzal a mosolylyal, mert ő sejtette, hogy nem igaz. Érdeklődött Kató iránt, megfigyelte őt.

Igen, olyan nagy hajlamod van a bánkodásra, Kató. Azért gondolják a lányok azt, a mit mondtak, jegyezze meg Póli.

Kató állandóan izgatottan várta a híreket öcséséről és gyakran irt haza. Multkor is megírta, hogy Zsuzsáéknál volt s milyen kedvesek voltak. És megismerkedett Kós Bélával, a ki épp olyan értékes ember, mint a milyennek képzelte. Most ismét beszámolt második, hosszabb látogatásáról Zsuzsáéknaál, ismét megdicsérte őket és mikor Kós Bélára került a sor, megállt a tolla... Még sohase hallgatott el semmi jelentősebb eseményt. De most, erről, nem tud... ráér... „Társaság volt ott, folytatta végre levelét, nagyon kellemes volt és vasárnap is jól éreztem magamat. Azóta feleltem földrajzból, ez jól sikerült és lélektanból, ebből csak kettest kaptam. A lányok azt mondják, azért, mert nem volt elég mutató a feleletem.”

Másnap zenéora után Kertész tanár úr megszólította:

Csilla kisasszony, ön jár Aranyossy Zsuzsához?

Járok. S tanár úr tudta ezt?

Tudom egy ismerősömtől, a ki szintén ott volt, Szentimreytől. Ő mondta, hogy egy növendékemmel ismerkedett meg. Hogy van Zsuzsika?

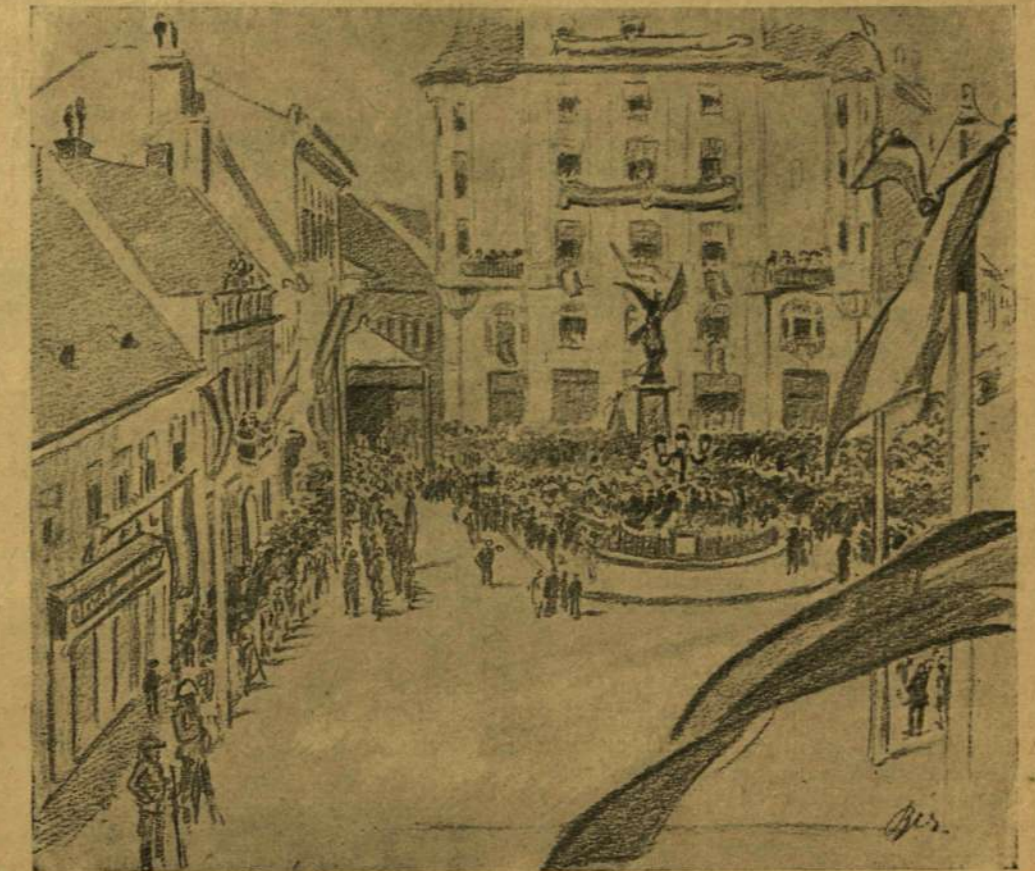
Köszönöm, nagyon jól.

Ugyes, kellemes leány. Ha megint látja, mondja meg, hogy üdvözlöm.

Zsuzsa mosolyogva fogott kezét a kis

AGGHÁZY K. ÖRNAGY FELOLVASÁST TART BUDAVÁR BEVÉTELÉRŐL.

AZ ÜNNEPÉLY A HONVÉDELMI MINISZTERIUM ERKÉLYÉRŐL NÉZVE.

A NEMZETI HADSEREK ÜNNEPE BUDAVÁRA 1849-IKI BEVÉTELÉNEK ÉVFORDULÓJÁN, MÁJUS 21-ÉN. — Bér Dezső rajzai.

— Köszönöm.

A szép tanár tovább ment, felöltőjét dalaian féléllra vetve, Kató utána nézett. Igazán szép ember, gondolta, aztán elpirult, mintha rajtakapták volna, hogy képzeletben a szép ember mellé állította Kós Bélát és így szólt önmagához: Nekem mégis ő a szebb.

A második hét közepén egy estefelé valaki bekopogtatott a II. éves nappaliba. Zsuzsa volt, mindenki felugrott, hozzásietett, székel kínálta, csak egy fiatal leány maradt ülve, ölebe ejtve kezimunkáját és csodálkozva bámult a jövevényre, a ki ilyen nagy mozgalmat idézett elő.

Zsuzsa ránézett. — Egyik nevelőnő? kérdezte sűgva Katótól.

Igen, Ilonka néni.

Zsuzsa odament, a fiatal néni fölállott.

Aranyossy Zsuzsa vagyok, bocsánat, hogy így berontok, de úgy érzem, mintha még most is idetartoznám. Még nincs félve, hogy kikerültem innen.

A mint ott álltak, idegen nem tudta volna melyik a nevelőnő. Zsuzsa, fejlett alakjával, nyugodt, önértékes tartásával csak úgy lehetett volna, mint a félrehajtott fejű, mosolygó, fekete ruhás lány. Tessék helyet foglalni.

Köszönöm. Inkább arra kérem, engedje meg, hogy Csilla Kató kijöjjön velem az udvarra kicsit sétálni.

Tessék. De Kató! Csak nem indul kendő nélkül?

Kató visszafordult kendőért. A közelben ott állt Lenke és Éva egymás mellett.

Nézd Zsuzsa, ugy-e megnőtt az én Lenkém?

Meg. Hogy van megelégedve Lenkicze ezzel a könnyelmű Katóval?

Hát bizony, Kató jobban is ügyelhetne magára. Kérem, haddon rá Zsuzsa. Néha nagyon rosszul érzi magát és nem megy be a betegbe, néha napokig alig eszik valamit.

Mért nem mondták ezt nekem? — kérdezte neheztelően a kis nevelőnő.

Hiszen Ilus néni az asztalfőnk s ő látja, de neki sem fogad szót, felelt Lenke.

No lesz ezért ne mulass! — mondta Zsuzsa jelentősen farkasszemet nézve Katóval, ki most megfogta Éva kezét.

Bemutatom neked Zsuzsika Zayzon Évát, az új társunkat, már nagyon kíváncsi volt rád.

Zsuzsa mosolyogva fogott kezét a kis

lánylyal. — Nekem is beszélt Kató magáról, Évike, még pedig csupa jót.

Azután becsukódott az ajtó Zsuzsa és Kató mögött a nélkül, hogy Blanka közeledett volna, vagy Zsuzsa megszólította volna, mert Blanka ott ült Ilonka néni mellett.

Elkényeztetett lány lehet, mondta halkan Ilonka néni Blankának.

Bizony az, felelte Blanka.

Nem nagyon tetszik nekem ez az ő, mondhatnám „ürnöi” modora. Nem elég természetes.

Bizony, felelte Blanka, aztán kissé mélyebben hajtva fejét kezimunkájára, hozzátette: En nagyon szerettem egy ideig. Aztán már nem annyira és év végén eljött értem a mama, megismerkedett vele és nagyon nem tetszett neki.

Kint a folyosón Zsuzsa szólalt meg előbb.

Nagyon szép, nevető szeme van ennek az Évikének.

Igen, és nagyon érdekes, gondolkodó kedves lány. Vonzódnak egymáshoz, de Lenkének ez rosszul esik, azért nem közeledhetünk erősebben.

Ugyan, mit törödsz vele, ha Évít jobban szereted?

Hát jobban talán még nem, — felelt elgondolkozva Kató.

Errefelé jártam és bejöttem Katikám, hogy megmondjam neked, hogy most szombaton este elmegyünk hazuról, hát inkább vasárnap viszlek ki. A társaság is vasárnap lesz nálunk.

Zsuzsika, mondd meg igazán, nem leszek alkalmatlan ilyen sűrű látogatással?

Csak beszélj ilyeneket! Majd megverlek. Inkább azt kérdeznéd, hova megyek?

Hova?

Mulatságba. Bálba. A nagy bálók későbbben kezdődnek ugyan, ez olyan elkészítéstartás lesz. Az első bálom. A ruhám elkészült már és azt hiszem, nem leszek csúnya.

De kár, hogy nem látlak benne.

Sajnálod? Igazán, hát várj csak! Azért gondoltam, hogy nem viszlek szombaton, hogy ne maradj egyedül. De, ha látni akarsz, hát meg lehetne csinálni. Egyik szoba kulcsát mi viszzük el, a másik szobát te zárod magadra és szépen elalszol. Nem maradunk hajnalig ezen az első bálon. Ha pedig félsz, akkor talán Kós nénikéhez adunk be, ő nagyon szeret téged. Béla ugyan velünk mulat, no ne légy azért féltékeny...

Ugyan!

Hiszen csak tréfáltam. Így még inkább töltheted ott az estét, mintha otthon lenne. Olvasol valamit... No jó lesz így?

Ha gondolod, hogy semmi zavart sem okozok. Esetleg a készülődés körül.

Sőt! Megnézed majd, jól áll-e a frizurám.

Egyik szobalányt küldöm érte. Beszélgetés közben a kertbe vezette Zsuzsa Katót. Fölnéztek a Vártán ablakára. Üres volt.

Te, ha tudná az a fiú, hogy én itt vagyok. Bolondul belém gabalyodott.

Tehát szombaton! — mondta még egyszer Zsuzsa, mielőtt elment.

Kató visszasietett a társaihoz. Péchy Sári hangosan mondta a történelmet, a többiek hallgatták. Kató is odaült és figyelt. Ilonka néni most nem volt ott, de hamar visszajött. Sári pillanatra elhallgatott.

Már megint együtt ülnek. Lányok, maguk soha se tanulnak, soha egy könyvet se látni a kezükben. Talán föl se vágják a tankönyveket, zsörtölődött a néni.

A lányok mosolyogtak.

Mégis elismerték már a mi leglármásabb osztályunkat legjobb tanulóknak, pedig még csak II. évesek vagyunk, mondta Kovács Berta.

Hát csak folytassák, én nem bánom, felelt Ilonka néni helyére ülve és fölemelte kezimunkáját.

A tanulóparók siettek a lezkelemendással, ezen az estén nem szándékoztak vacsora után is tanulni, fontos tervüket akarták végrehajtani. Andrásnap előestéje volt, meg kellett állapítaniok, ki lesz az a hős férfiú, a ki felcsap jóvendőbelijüknek? Vacsora közben ezt tárgyalták. Csak tréfa, játék az egész, magyarázták Ilus néneinek, egyikük sem hisz benne, de jó heccz.

Vacsora után gyorsan előkerült a rajzpapír, körző, vonalzó. Köröket rajzoltak, mindeniknek belsejébe egy kisebb kört, több részre osztották a köröket s a beosztásnál bevágták, így lett többágu csillag.

Mit írunk a belső körbe, — kérdezték többen?

Az elsőbe ezt: Kicsoda?

A másodikba: Mi a foglalkozása?

A harmadikba: Mikor?

A negyedikbe: Hol?

Paulovits Póli adta ezeket az utasításokat. (Folytatása következik.)

SZEMERE BERTALAN NEHÁNY VERSE.

Szemere Bertalan 1849-iki magyar miniszterelnök az emigráció alatt tudvalevőleg nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki. Munkái közül több jelent meg nyomtatásban. Prozái művein kívül alkalmilag a poezist is beállította a politika szolgálatába, s párisi tartózkodása alatt 1854-ben „Lombok és töviskék” címen egy hektografált s csak is néhány példányban megjelent füzetet bocsá-

Íntőszavak a magyar országban lakó népfajokhoz.

I. SZERBEKHEZ.

Győztetek és még is búsulok, hogy van az? Ontott Vértök után mért hull könnyetek, a keserű? Ah! mert a diadal szomorú, ha sem ősi szabadság, Sem friss s új becsület nem koszorúzza meg azt. Tán nem is érdemled, de biz én szánlak te vitéz nép, Kit tenyőzelmel szolgál-bilincsbe vetett.

II. HORVÁTOKHOZ.

Bajnoki zsarnoknak ti, mi voltunk ellene néki, S vesztünk mindketten, győzve ti, bukva mi meg. Ellenjét s frigyest a habspurg nyomta el egyikép, Kik szabadok voltunk, mind rabigába nyögünk. Sorsunk ujjal egy! ó jó lesz érteni egymást: A szabad érte ha nem, értsen a szolgál egyet.

III. OLÁHOKHOZ.

Kincse a népeknek kettő van, nemzetiség s jog, Nekték az osztrák nem adta meg ezt, sem amaz. Attól várni szabadságot, ki csak elveszi mindig, S üldözi mind, a minék nemzeti jellege van! Méltán szenvedtek, de hiában nem ha okultok: Hogy magyar és az oláh vész, hogy ha válva halad.

IV. TÓTOKHOZ.

Vissza a morva bíralmra te bár búsongva tekintesz, Rontóját, a magyart, nem fenyegette karod. Hódítod leve hódított te miként, — magyar és tót! Fénykora mult egyikép, könny nem idezi fel azt. Bár mi nagy és szép volt, hagyjátok a multat alunni, Osztók álmat kér, éltet az új ivadék. (Elveztek ti külön, ha külön nagyságra töreksztek, Jogtok frigybe együtt újra virulni megint.) A magyar érdeme: első kelt föl a közhaza mellett A tóté, vele hogy hősileg küzde azért.

JUNIUSI ÉJ.

Egy fejezet „Emlékeim” harmadik kötetéből.

Irta Váradi Antal.

Az 1919-ik esztendőben későn nyitottak az akácok. Én imádom az akácfák illatát. Mikor akácnyílás van, szokott nagy sötétséget kiterjesztem a szomszéd falvak határáig, elbolyongok az akácerdők sárgászöld pereméig, a hol már hulló fehér virágpilléktől puha a homokos erdőtalaj, s nesztelen lépésekkel megyek végig a csöndes akáczajgatókban. Balszamos levegő remeg a fejem körül. Boldog madarak csicseregnek az illatos levegőben. Az alkonyat biborköppönyege ráborul a szerény akácokra, és vérvirágokká várszolja a kis fehér pillangóvirágokat. Sötét este lesz, mire hazavetődöm. És még egy óra mulva is, mintha akácvirágokkal volna tele minden zsebem, — körülöttem csodálatosan balszamos levegő vibrál, még álmaimban is ott kísért a fehér akácvirág és annak csodabájos illata. Ez az én pesti tavaszom ötven esztendő óta.

Aranka lányom tőlem örökölte ezt a bolyongás-vágyat. Ő is el-kiindul egymagában, elkalandoz messze a Svábhegy lankáira, a Gellért sziklás oldalára, a Sashegy kopasz lejtőire, onnét nézi Pestet és annak füstökádó kéményeit, a melyek fekete köddel vonják be a tarka házakat, és mocskosítják el a szép, haloványkék eget. Elindul ő is, mint jomagam, ki, Ujpest felé, átmege a széles Dunahídon, megkerüli a gázgyár kolosszális épület-tömegét, bebolyongja Aquincum kőmaradványait, aztán Óbudán át a villanyoson jön haza. Ugyanakkor én Pest-

tott közre barátai és ismerősei szűkebb körében. E füzetben van néhány distichon, melyekben Magyarország különböző nemzetiségeihez fordul s melyeknek nagy része ma is aktuális. Ez az aktualitás is, de meg Szemere Bertalan neve is elég magyarázatot ad hozzá, hogy ezeket, a nagyközönség előtt teljesen ismeretlen sorokat most közzé adjuk.

V. NÉMETEKHEZ.

Isteni faj, koszorut neked ad a hon anygala; békben Dolgozol, élsz a honért, érte a harcba meghalsz. Messze hazából jöttél el, de imádom az ujat, S szánva a régit bár véred amannak adod. Emberjellemel őrzve meg, a hazáit te felöltöd, Hű vagy nyelvédhez, és a hazához is az. Erze így a német nálunk a Kárpátok alján, S így az mely lakik a vén Duna medre körül. Ó, képed, harcunkba miként a nap' arca világlik Folt azon egy volt csak, — a neve erdélyi szász.

VI. MAGYAROKHOZ.

Szerzettél nagy hont, szépet, jót s gazdagot. Ozmán S osztráktól karod azt védte egy ezreden ált. Szent földébe az alkotmány fáját te behelyezéd S nyert veled árnyában faj valamennyi helyet. Mit szerzél, velők osztád meg: s nem volt ez elég; a Hon, sem a jog; s többet adnod erődbe nem állt. Még tisztába egy elvet hozz a nemzetiségét, Ertem: imádd magadét, s védjed a többi fajtét. Jog, haza és nyelo nem választván tőlök el, így léssz Újra vezér köztök, s hű frigyedid neked ok. A kard hódítás kora elmúlt, ezt ne feledd el, Most a világ' sorsát dönti az elo, s nem a kard.

VII.

A MENEKÜLTEK ÉS A NEMZET.

A száműzötteknek sorsa az a mi fa ágé Metszve le lévén, s nem fog kivirulni soha. Elragadozza a vész és úzi vidékre vidékről. Élete nincs neki már, életet ő sem adand. Nép, otthon ne remélj tőlünk, bizál te magadban, Hol gyökered vagon, a magva jövődnek is ott. Formi belőled az élet fog ki, ha van, de ne várd azt Tőlünk, sem mástól, váltja magát meg a nép. [már, Él csak a nép, — menekültek, sirdombok mi vagyunk Azt jelölök a mi mult, nem pedig azt a mi jó.

ujhely felől, Rákospalota határáig át bandukolok befelé, s végigrogom az Erzsébet-királyné-út hosszú vonalát, meg-megpihenek a liget szélső padján, elgondolkozom a mult időről, mikor még a kiálltási palota új volt és díszes csamokában nyüzsgött a tömeg, a magyar ipar és mesterség ezer terméke tarka egymásmellettségben hivatott, a friss lombok alatt, odakünn pedig vidám

A NEGYVENNYOLCZAS HONVÉDEK A KOSSUTH-MAUZOLEUM ELŐTT.

csigányzene hangjai mellett vacsorázó tömegek zsongtak, fecsegték, énekeltek, nevetgéltek.

Az idén százszor jártam végig a ligetet, de egy gyerekkacaját nem hallottam. Még a gyerekek is elfelejtették a nevetést.

Aranka az „Ecce homo”-rét felől sietett hazafelé. Elérte a Lánchídat és sietve haladt át rajta. De már a hid közepén megakadt.

Gyönyörű juniusi alkonyat volt. A levegőben millió rózsaszínű porszem kavargott, s a kései akáczillat mintha a hegyek felől libegett-lebegett volna a langyos levegőben. Aranka megállt a Lánchíd közepén. Valami szokatlan látvány ragadta meg lángvörös színekhez szokott tekintetét. A Margit-sziget felől hajók siklottak alá, sűrű füstöt kavargatva a folyam pirosuló tükörén. A hajók — szokatlan és szív-emelő látvány — nemzeti színű zászlók lengtek. Aranka dob-benve nézte a látványt. Még mikor elindult a Svábhegy felé — minden vörös volt. A házak ablakából vérszínű rongyok fityegtek. Az emberek ezt is megszokták. Csak a sziget felől hangzott valami távoli zsidongás, valami érthetetlen zsongás, mialatt a lefelé sikló vashajók nemzeti színű zászlói lengtek az alkonyati levegőben.

Mikor elindult a leányom — még minden vörös lobogókkal hivalkodott — visszatérve megváltozott volna a világ?

A legendabeli barát jutott eszébe, a ki az örökkévalóság problémáján töprengett — s mire hazaért az ősi klastromba, ismeretlen arcok, idegen barátok fogadták, a kik előtt ő idegen vala. Mialatt egy madár dalát hallgatta az erdőn: száz esztendő telt el, — mert az az Istennek, ugymond a legenda-költő — csak egy pár óra...

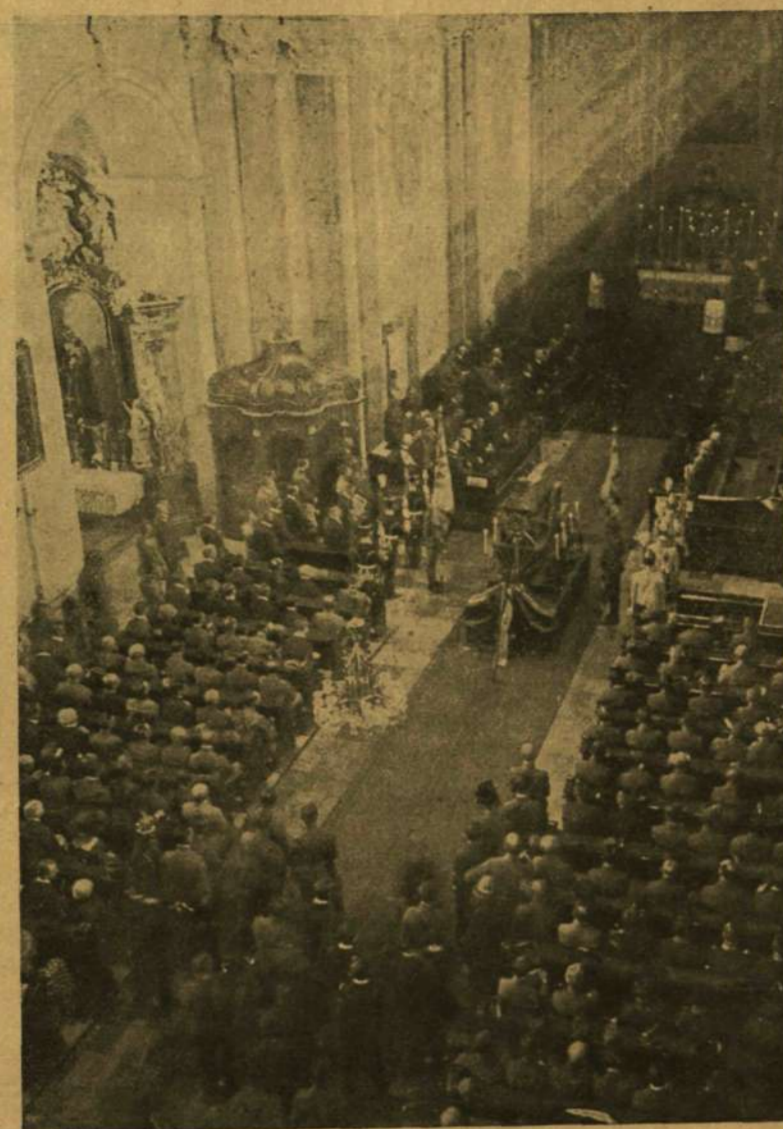
Tőlem örökölvén a messzebolyongás kedvét — (ez az egyedüli örökség, a mi tőlem reája marad) — azt hitte már-már, hogy egy évtized telt el a délutáni séta óta. Ime — a halálosan tilalmas nemzeti színek virítanak a Dunán... Mi történhetett itt?

Hamar megértette. A Lánchíd közepén tul már állva nem volt tanácsos nézegetni. Ropogó golyózápor pattogott a hid kövein. A kis monitorok ágyúi süvöltve vágtak tüzes utat a levegőben. Le kellett bukni a járókelőknek a hid faburkolatára, mert a hidról veszett üvöltés közepett vörös katonák tüzeltek a hajókra. Ropogó puskatűz, dörgő ágyuszó — s valami vészajtó zsidongás a távolban. Kitért az ellenforradalom.

Ugyiszólván térden csúszva érték el a hid másik végét — s a házak mellett meglapulva tudták az Erzsébet-térig futni, a honnét már bátorságosabban haladhattak a József-körút felé. Én, mit sem gyanítva jöttem a Népszínház-utcán befelé, még mindig a messzehagyott akáczillatból álmodozva,

SOÓS KÁROLY HONVÉDELMI MINISZTER LETESZI KOSZORÚJÁT A SZOBORRA.

GYÁZSMISE A BUDAVÁRI HELYŐRSÉGI TEMPLOMBAN.

A NEMZETI HADSEREG ÜNNEPE BUDAVAR 1849-IKI BEVÉTELÉNEK ÉVFORDULÓJÁN, MÁJUS 21-ÉN.

mikor távoli tompa ágyuszó hangja ütött a fülemben.

Siettem haza. Beesteledt. Az utcákon siető, rohanó tömegek, egymást lázasan kérdező, de feleletet sehonnán sem kapó csoportok tolongtak. Nemsokára katonaság zárta el a főbb utvonalatok — s alig tudtam a hirtelen bezárt házkapun át lakásomba érni. A tulsó oldalról — a Röck Szilárd-utca felől — lelkenedve jött meg a leányom, a ki rémülten újságot, hogy ágyúznak a Dunán, hogy belelőttek a Hungáriába.

Aggódalmasan gondoltam a fiaimra, a kik mindig ellenforradalomról beszéltek, s a kik a város másik két végén laktak, az egyik a Boráros-tér tájékán, a másik a Thököly-út vége felé. Vajjon hol lehetnek azok? Kedvetlenül, izgatottan, a küzdők sorsáért remegve tölt el az est. A vasrollókat hamar lehúztuk, — külömben is nagyhamar felordított a vörös-ör, az egész József-körút vonalán cirikáló vörös katonák egyre-másra ordították utcahosszat, hogy: lehúzni a rollót! Másféleképpen belelővünk!

És ropogott is itt-ott a sortűz. Azt hiszem, eleinte a maguk mulattatására, később a járókelőkre: reggelig nem is szűnt meg a tüzijáték. Gulába rakott puskatömegek álltak az utcán, a Népszínház felől autók robottak sikoltva, futyolvé, vonítva, mint a bollandok. Minden autóból rekedt, izgatott parancsszavak rikoltottak az utcai őrségek felé. Közben a Ludovika meg a József-telefon központ felől egy-egy sortűz vészajtósló dörmése rázta fel a már-már csillapuló utcát. Valami történik — senki sem tudta, hogy mi?

Napok óta suttogva, szájról-szájra terjedt a kitérő forradalom híre, de senki sem tudott bizonyosat. Csak azt sejtettük, hogy vér folyhatik valahol. Komor aggódással, félelmes hallgatásba rejtőzve húzódtunk mindenki a maga odújába. Kinek lett volna kedve az utcákon járkalni? Halálos veszedelem fenyegetett most odakünn.

Tíz óra felé a kis hadi áránkát — a Herczeg Ferenc által megénekelte — ágyba

disputáltuk. Sehogysem akart lefeküdni. Ő inkább a rolló szélén fog leskelődni, és nézi a katona bácsikat, a mint lövöldöznek a házakra. A velünk szemben lévő ház különösen kedves tartózkodó helyük volt az egész harc alatt, mert annak a kapujában gépfegyvereket állítottak fel és, a mi felült — egyenesen a mi házunknak szögezve. A tizenkilenc és huszonegyedik számú házakat különös figyelemmel kísérték és lesték — azok, úgy látszik, designálva voltak, mint hírhedt ellenforradalmi fészkek. A csata kitérését mégis egy életlen idézte elő.

Már éjjel régen elmúlt, mikor a szomszéd ház kapuján egy öreg asszony kérétdőzött ki az utcára, mert „szent akar állni” mint bolsevista műkifejezéssel mondták. Az ilyen szegény asszony már reggel fel kettőkor odatámaszkodik a szenes pinze lépcsőjéhez, ott szunyókál, míg ki nem nyitják a szenes boltot, akkor az elsők között beburakodik s pár kiló szenét rongyos zsákjába rejtve siet haza, hogy pár napra való főző-szenét biztosítva tudja. Alighogy a dörmögő házmester kinyitja a kaput, a nyíló ajtó előtt őrárt halad el, s a mint a vénasszony kilép, ráordítanak: — Megállj!

Az öregasszony Jézus Máriát kiált — és hirtelen becsapva a kapu kisajtáját, visszafut. Az őrártat gyanusnak találja a bemenekülést, s nagy káromkodások közepett nyitni akarja az ajtót. Nem megy. Mi természetesebb bolsevik körökben, mint hogy sortűzet adnak az ajtóra?

Meghallja ezt a Népszínház előtt táborozó őrség, s vakon belelő az éjszakába. Golyók ropulnak, sortűzek ropognak — s a nagy csatában egy eltévedt golyó az egyik bolsevik hüvelykujját sebz meg. A vitéz ordít, mint a behemót. Ellenforradalmárok rejtőznek ezekben a házakban! Kilöttek innen... onnét... vagy amonnet... Rajta! Fel! itt rejtőznek a kutyák! Felverik a kapukat és rohannak fel, a lépcsőkön, emelet-ről-emeletre, lakásról-lakásra, berohannak, beverik az ajtókat, kutatnak, ordítanak, köz-

ben lödöznek, — ellenforradalmárokat keresnek — s így vetődnek fel hozzám, a harmadik emeletre.

Én már akkor — fél háromra volt — lefeküdtem, s első szenderegésomból az ablak vasrollóira pattogó sortűz ébresztett föl. A szemközti ház ajtajában elhelyezett gépfegyverből a házunkra tüzeltek. Az első sortűz pár pillanatig tartott — beverte a dolgozó szobám ablakait s leütötte a mennyezetet. A kilyukasztott ablaktáblákon át, mintha tüzes szentjánosbogarak ropkódtak volna a mennyezet felé — hullott a vakolat — csir-rentek, csörrentek a képek törött üvegei, a lehulló tükör, a kilyukasztott ajtó. Ijedten ugrottam föl, a kis hadiárva ágyához siettem, hogy azt védjem a lehulló törmeléktől. Följe hajoltam, hogy a leropogó mennyezet agyon ne üsse. Szegényke sirva, jajgatva ébredt. Jaj... megölnek!... Alig tudtam megnyugtani, de mire letakartam: újra megindult a gépfegyverek sortűze, s ablakaim darabokra zuzva csörrentek meg, — a mint a rolettát átfurva, a beropuló tüzes golyók a lövések lángutját mutatták, egy percig megvilágosodott a szoba, — aztán megint hullott a vakolat, lezuhant egy kép — a csillár jobbra-balra ingott, a mint felső végéhez ütődött egy golyó. Annak a nikkel-hüvelyke pattant vissza reám és felhasította az oldalamat. Észre sem vettem, csak mikor a második sortűz is elmúlt, mondotta riadtan a kis hadiárva, hogy: nini... te vérzel! Feleségemet s a kicsit kituskoltam az udvari szobába, hogy az utcáról fenyegető sortűzek elől mentesítsem. Én csak később mentem utánuk, mikor a meggyújtott villanyfénynél egy futó szemlét tartottam a lakásban. Csunyálul tönkretették. Porzott a hullott vakolat, s ropogott a lábam alatt az üvegeserép. Nyolcz golyó csapott a hálószobánk falába, s három az íróasztalom fölé, a dolgozószobában. Odakinn az utcán, még egyre ordítás, lármá, káromkodás, — az udvari szobába siettem, hogy megnyugtassam az ott levőket, mikor nehéz léptek alatt megdübörgött a lépcső,

és puskatusok verésétől zuhogott a bejárati ajtó.

Odasiettem, kinyitottam. Egy sereg marczona képű, vad tekintetű katonaruhás vörös tolongott az előszobába. A vezérük, — valami olyasféle lehetett — megragadta a mellemen a ruhát.

— Senki se mozduljon, mert mindenki halál fia!

Bandika, a kis hadifü sikoltva vetette magát a feleségem ölébe. Ne bántsanak... ne bántsanak...

Vele nem is sokat törődtek, hanem engem vettek elő.

— Tudja-e azt, hogy meg fog halni?

Valami sejtelem azt sugta, hogy ezek csak ijesztgetnek.

— Mit akarnak? Mit vétettünk maguknak?

— Valaki kilőtt az ablakon. Ebből a lakásból lőtt ki... Maguk közül valaki!

A véres kezű martalóc előre furakodott s rám mutatott.

— Ez a vén burzuj lőtt ki — meg a lánya... Én megismertem őket az ablaknál...

Koromsötét volt. Csudálatosan éles macskaszeme lehetett a bolseviknek, ha megismert valakit, éjjeli fél három órákor.

A harambasa mellem ragadott és bevonult a szobába.

— Kutatni fogunk...

Azzal nekítámadtak a holminknak, a bútorunknak, a szekrényeinknek, a könyvtáramnak. A harambasa még mindig mellem fogott.

— Magát most főbeljűk. Halálra van ítélve.

— Hallottam. Csak azt mondják meg, — de alig fért ki a torkomon a szó — hogy mivel lőttünk hát ki az ablakon?

A véres kezű haramia a szobából ordított ki. — Azt majd mindjárt meg fogjuk mutatni... Csak kutassatok!

Kiforgatták a ruhánkat, kidobálták a könyveimet — aztán vígan tapostak rajtuk, csak úgy csikorgott a szöges talpuk alatt a sok diszkótés... A függönyöket letépték, a fehérneműt kiforgatták, az ágyakat, kanapékat feldöntötték, mialatt ketten a bajonét hegyét a mellem két oldalára feszítették, s folyton ordítottak... Csak keresd! Csak forgasd! És ők kerestek — és forgattak...

A lakásom olyan volt már, mint a tatárpusztítás után.

A harambasa cipelt magával, kinyitotta a szekrények ajtóit, a könyvtár fiókjait — még a képek megmaradt rámaikat is megforgatták a falon. Csikorgott a lábuk alatt a vakolat-törmelék meg a törött üvegcserep.

— A KORMÁNYZÓ ÉS CSALÁDJÁ, JÓZSEF FŐHERCEG ÉS FIA JÓZSEF FERENCZ FŐHERCEG AZ ÜNNEPÉLYEN.

Csunya pusztítást vittek végbe a holminkon. Szegény feleségem, a ki olyan nagy barátja a rendnek, a tisztaságnak — könnyes szemekkel nézte a vandalizmust, — meg jómagamat is, a kit ide-oda cipeltek, mialatt oldalamból csöpögött a vér.

Ezalatt a lányom és a vöm is át tudtak jönni a másik oldalról s rémülten látták a pusztítást. Közel azonban senkit sem eresztettek hozzám.

Három negyed óra hosszat tartott a halállal való farkas-szem nézés. Elfásult lélekkel néztem az óra lapjára és a mutató lassu utját kísérte a tekintetem, mialatt a két bajonét a mellemre volt szorítva. A haramiák még mindig kutattak.

Hirtelen nagy döbbenéssel felcsapódott a külső ajtó. Egy tarka vörös sávokkal ékesített egyenruhájú bolsevik rohant be s egyenesen a mellemet szorongató harambasának tartott.

— Mit lopjátok itt az időt? Gyertek már — hiszen megtaláltuk!...

A harambasa erre kegyetlenül mellbe lökött, hogy hanyatt fordulva estem a törmelékkel fedett padlóra, a szétszórt könyvek és ruhák közé.

— Hol van?... hol van?...

És mint a megbolygatott méheraj, rohanak kifelé, a folyosóra.

— Ott lakik — a negyedik emeleten... Sejttem, hogy kit kereshettek, a Ludovika Akadémia egy tanárát, a kit azon éjjel el is fogtak és agyon is vertek. A kegyetlen kutyák ezt a viruló életet is áldozatul dobták vérengző szenvedélyüknek. Mennyi lelkes törekvés, mennyi ifjui hév veszett el benne!...

Mi pedig megmenekültünk... A lakás üres maradt — véző oldalamat bekötötték, a kicsit megnyugtattuk, de álom nem jött többet szememre az éjjelen. A messze távolban ropogtak a löfegyverek, itt-ott robbanás, kiabálások... egy-egy jajszó az utcán... Én pedig a felhuzott roletták előtt állva még mindig kábultan a kiállott izgalomtól, néztem kelet felé, a hol nem a hajnal piroslott ezen a reggelen.

Mintha eltűnt volna a hajnalpír a világból... A nyitott ablakon át fehér fény áradt a szobába... Messze kelet felől mintha a hajnali szellő ákácziatot hozott volna riadt szárnyain az én feldult lakásomba.

A földre szórt könyvek egyike nyitva volt... A rámosolygó fehér pirkadat fénye egy sorára esett, melyet el tudtam olvasni...

— A KORMÁNYZÓ ÉS A KORMÁNY TAGJAI AZ ÜNNEPÉLY UTÁN A DÍSZMENETET SZEMLÉLIK.

— „Rossz idöket élünk...
Rossz csillagok járnak...
Ovja Isten nagy veszeltyét
Mi magyar hazánkat.

Lehunytam a szememet, összekulcsoltam a kezemet. A halál-örvényből kiszabadult ember sohajával rebegtem rá: „Amen.”

KELET.

Elbeszélés. — Irta Lakatos László.

A prokonzul — Marcus Aemilius Plautus — keserü haraggal állapodott meg a ház tetéjére ültetett kert szélén. Tekintete végigfutott a keleti ház lépcsőzetes homlokán, majd lesiklott a völgyben épült városra, a férgék módjára kanyargó szűk utcákra, piszkos kis viskókra, idegen templomokra. Szívét gerjedelem töltötte el, mérges, mint e tartománynak sok növénye. Hogy gyűlölte ezt az országot, piszkos, szakállas, veszedő népet, járhatlan utait, sötét vizeit, vad virágait. A köztársaság szolgálatában töltött itt el öt esztendő és e hosszú időnek nem volt egyetlen órája sem, a mely kellemes emléket hagyott volna. Csupa barbár gyötrelm. Ez a levegő mérgezte meg,

az ezzel a néppel való örökös czivódás. Légiói ellanyhultak a tunya ég alatt, ő maga is szokásaiban talán megromlott. Orvosa ma reggel mondta meg neki, hogy betegsége halált hoz.

Hát nem! Nem fog itt tovább kínlódni. A kórság rettenetes esztendei; testben elrohadni, lélekben elnyüvesedni. Nem! Nincs tovább! Most, hogy még tiszta elmével ura magának, elhatározta, hogy végez. Elmegy. Erős lesz és derűs. Még egyszer megáldoz az öröktől való isteneknek, azután testét beleereszti a kardba, a mit légiói élén vitt a paphlagoniai hadjáratban. Még egy gondolat: hazatérni Rómába? Ott halni meg a honi ég megbocsátó kékje alatt, a Város bölcs férfainak magasztos körében. De nem! Még ezt sem. Hogy ellenségei lássák őt testben megrokknva, arca mint valami beteg fauné. Hősként távozott és nem térhet vissza mint taposott állat. Férfiúi teste, mely egykor vetekezhett a fórum legdicőségesebb szobraival — roncs; panas és keserűség foglalat. Nem! Messzire elhajította aranytükrét, ez órában kegyetlen ellenségét. Rómában nem fognak mulatni rajta, sem vetélytársai csufondároskodni, sem mohó fiatalok kárörömmel kacagni. Csak hamvai térhet-

nek vissza és azokat diadalmenet viszi nemzetisége temetkezési helyére.

Még rendelkeznie kellett mindenféle dolgokról. Ezzel sem fog időt vesztegetni. Bölcse teszi, ha az, kinek mennie kell, ma indul és nem holnap. Tudós görög rabszolgájának diktálja végső akaratát. Még ma este. Azután megáldoz a penatesek előtt és... Már üzenni is akart a görögért.

Vagyona Fluviaé lesz. A prokonzul arca elsárgult, orra megnyúlt, mint a saskeselyűé. Az asszony hát túl fogja élni őt! Ové lesz római palotája, az etrusiai földek, a nyári ház Bajaeában, sicíliai birtokai... Ah! A mérhetlen arany, mit szerzett ebben a mocskos keleti tartományban, a szobrok, kardok, díszöltönyök, eleven és holt jószágai. Minden az asszonyé, ki csak keserűséget hártott rá! Az asszonyé, kit magával hozott Rómából ifjan és a kinek daczos húzában nem tett kárt a Kelet. Ő, a férfi elromlott, miközben hazáját szolgálta, zord és szűz római lényét elveszejtette az idegen föld, a melyben a nő gyökeret eresztett és pompába borult.

Idegen harag dagasztotta a proconsul kebelét. Ez utolsó napon ő is ázsiai emberré lett, hasonlatos azokhoz, kiknek földje, szokásai, ételei és italai elorvasztották őt. Az idegen istenség beköltözött testébe, a mit most fájón és tüzesen öntött el a gyűlölet. Hát tud ő is ezeknek a barbároknak a nyelvén! Egyszer az életben igen. Már túl volt azon, hogy megvesse magát. És boldog volt, hogy indulatban tanítványa lesz ennek az idegen csürhének, a melynek feje fölött legszivesebben a licorok vesszőnyalóját szerette suhogtatni. Egyet mindenesetre tudnak ezek: gyűlölni. És a gyűlölet is lehet olykor bölcs, bölcsőbb magánál a bölcsességnél. Ezek a keletiek gyakran igen helyesen cselekesznek, a mikor vad és tajtékzó szokásaik szerint büntetik a nőt.

Fluvia számára nem lesz öröm az ő elmenetele és temetésén hangosabban fog zokogni a sirató asszonyoknál is. Elvölteni fog, mint a sakál. A proconsul özvegye koldusan fog visszatérni Rómába. Meghal, de előbb minden mozgó vagyonát elpusztítja, aranyait a vízbe dobja, állatait felperzseli. Rendelkezni fog, hogy itáliai minden házat elhamvassák. Fluvia fekete rongyokban fog visszatérni az apai házba. Hát túl fogja őt élni a nő, de csak mint koppasztott páva. Előbb kivetkezeti mindenéből.

Mindenéből? Arca elborult, homlokán mély árkok jelentek. A mit annyi esztendeig akart titkolni maga előtt, azt most dermesztő világosságban látta. Az utolsó nap nem ösmer hazugságot. A bizonyosság éles és igaz, mint a kard. Mindenéből hogyan

— A NEGVENNYÖLCZAS HONVÉDEK KOSZORUT TESZNEK A SZOBOR TALAPZATÁRA.

— A KATONAI RÉALISKOLA EGY SZAKASZA A STEINER-IRI HONVÉDTŰZÉR SIRJÁT MEGKOSZORÚZZA.

— A CSAPATOK ELVONULÁSA HORTHY MIKLÓS KORMÁNYZÓ ELŐTT.

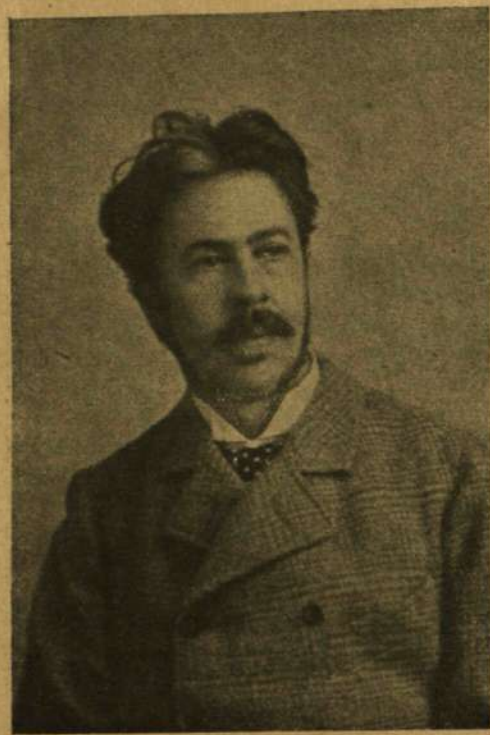
foszthatná ki Fluviát, a mikor megmarad neki... nem igaz... de igaz! igaz!... megmarad neki a lybiai ifju.

A proconsul tágra nyitotta szemét, homloka megfeszült. Már mindent látott. Azt, a mit eddig mulasztott és azt, a mit ezután fog cselekedni. Mindenéből kifosztani egy nőt! Lehet azt, valameddig megmarad az, a mi neki legkedvesebb?

Látta maga előtt a lybiai nyulánk, sárga testét, a melyet utálatosan jószágú irral szokott kenegetni, aranyporos fekete szakállát, festett ajakát és szemöldökeit, álnokul ölelő karjait és szóját, ezt a mohó és mérges kurtat. A lybiai. És vajjon nem az övé is!? Tulajdona neki, a római vezérnek, mint ez ország valamennyi háza és erdeje és marhája. És ha elpusztítja minden jószágát, miért épen ez egynek kegyelmezzen meg?

— Nabb-El-Marr — jutott eszébe a pusztai idegen udvaronc neve. Mint pép mállott szét ajkán a keleti szó.

Azután leereszkedett a tetőzet kertjéről. Legbensőbb szobájába vonult, legbizalmasabb szolgáját szólította. Ura parancsára az ámulva öltöztette a köztársaság proconsulját keleti selymekbe, arcát kifestette maczóna, barbár színekkel. A római férfiú a köntös ujjába tört rejtett, rovátkás rajzú, mérgezett hegyű keleti tört. És így elindult, szemében vad tűz égett, mint a beduinban, a ki holdfényben indul a temetőbe hiánával viaskodni.

Erdélyi fényképe.

ÁBRÁNYI EMIL.

ÁBRÁNYI EMIL.

1850—1920.

Félszázados írói pályáján Ábrányi Emil megpróbálkozott majd minden műfajjal: írt szindarabokat, prózai elbeszéléseket, művelt hangú és jó irodalom-ismeretre valló színbírálatokat, újságíró is volt s írt mindenfélét, politikai vezércikkeltől a napihíríg, — a közönség emlékezetében mégis mint költő és műfordító maradt meg. Mint hazafias ódák költője és mint Byron és Rostand fordítója.

A ki a kilenczvenes években élt, az lehetetlen, hogy ne ismerje Ábrányi Emil ódait. Ünnepi alkalmakkor, a mikor március 15-ét vagy a szabadságharc valamely más emléknapját ünnepeltük, minduntalan az Ábrányi Emil pathetikusan szónokias, szines szólamokkal terhes, a szabadság eszméit harsogva hirdető és zengő jambusokba, csengő rímekbe foglalt poézise szólalt meg a dobogóra kiálló színész vagy lelkes dilettáns-szavaló ajkán. Petőfi eszmeköre, a romantikus szabadságszeretet, a szarnok elleni gyűlölet, a magyar nemzetiség lelkes kultusza adta ezeknek a verseknek a tartalmát, a francia forradalom távoli visszhangjai csendültek meg bennük, képeikben Hugo Viktor és Byron szélesen kezelt, komoran harsogó színeinek visszfényét ismerhettük meg. A szabadságharc kultuszának, a függetlenségi párt politikai küzdelmeinek költői ellenképe volt az a hazafias költészet, a melynek Ábrányi volt a legismertebb képviselője. Ő a nyugati, legfőképpen a romantikus francia költészet szólamkincsével és technikai formáival igyekezett kifejezni a magyar hazafias érzés hevületeit.

Mégsem ez költészetének legjava. Ódait megfakította már az idő, ellenben költészetének abban a részében, a melyet a tiszta lírának szentelt, még ma is találni friss virágokat. *Margit-dalok*, boldog szerelmének és házasságának költői kifejezői egyszerűbbek, kevesebb pretenziójuk, mégis maradandóbbak, mert maradandóbb az anyaguk is. A költő, bár lényének pathetikus természetét itt sem tudta teljesen levetni s hangjának elmaradhatatlan tartozéka a deklamáció, — ezekben a versekben közvetlenebbül adja oda magát az olvasónak. Emelkedett gondolkodás, mindig a szépért és jóért dobogó szív s a megjelenés elegáns formája e líra vonzó tulajdonságai. Ábrányi a közvetlenül Arany nyomában támadt költői nemzedék legkiválóbb forma-virtuóza, a sima hajlékonyság, az elegancia és a választékos-

ság irányában fejlesztette a magyar vers-technikát.

Technikai készsége volt alapja műfordítói sikereinek. Olyan költőket fordított, a kiket kongeniálisnak érezte magát. Lényében benne volt a byroni vonás, a *Don Juan* páthosza, iróniája, világfájdalma őt is megillette s ennek nyomai megvannak költészetében is. Fordításaiban azután, a *Don Juan*-ban és a *Manfréd*-ban valóban Byron hangja csendült meg magyarul, különösen az előbbinek széles regiszterét tudta bámulatosan visszaadni; ez a munkája a régebbi magyar műfordítás legjavához tartozik. Rostand drámáinak, a *Cyranó*-nak és a *Sasfők*-nek Hugo Viktorra emlékeztető romantikus páthosza ragadta meg. Ezeknek igen nagy színpadi sikerük volt, — hogy Rostand annyira kedvelt írójá lett a magyar színházi közönségnek, abban Ábrányinak is megvolt a maga jelentékeny része.

Ábrányi Emil szép öregkort ért. Költői képességeit és érdemeit teljesen elismerte az újabb nemzedék is, az irodalmi társulatok felolvasó asztalainál, a sajtóban mindig szívesen hallgatták a szavát s most halála alkalmából őszinte tisztelettel hajtotta meg előtte a magyarság az irodalom zászlaját, mely alatt egy szép életet át becsülettel és sikerrel küzdött.

A VATIKÁN PINCZÉI.

Regény. (Folytatás.)

Irta André Gide. — Francziából: König György.

Fejletlen és meggyötört lelke, mely minduntalan szemben találta magát a kegyetlen valósággal, vigaszt keresett a költészetben. Tizenhat esztendőskorában Arnica halvány orcácskájá két oldalán lehulló hajfürtöket viselt, melyeket akkor francziául „mégbanás”-nak neveztek, álmagat két szemei pedig csodálkozva bámultak a világba fekete haja között. Hangja, bár erőtlén, nem volt kelemetlen; sok verset olvasott és megpróbálkozott maga is a versírással. Mindent költőinek talált, a mi általa sikerült eltávolodnia az élettől.

Seméne-estélyeit két fiatalember látogatta, kiket gyermekkoruk óta szoros barátság fűzött egymáshoz. Egyikük, inkább hajlott, mint magas, inkább beesett, mint sovány, inkább fakó hajú, mint szőke, orrát fenn hordja, de tekintete félnék: ez Fleurissoire Amadé. A másik kis köpczös alak, kinnál szétválasztott fekete hajjal, különös szokáskép feje állandóan bal vállára hajlik, szája mindig nyitva van, jobb karja előre lóg: ez Blafaphas Gaston arczéke. Amadé atyja márványfaragó, síremlékkészítő és ko-

szorúkereskedő volt, Gastoné pedig egyik első patikus a városban.

(Bármily különösnek lássék is, ez a Blafaphas név nagyon el van terjedve a Pyreneusok nyúlványai között fekvő falvakban, bárha különféleképen írják is. Így e sorok írója az egy Sta... faluban, hova egy vizsga végett kellett mennie, maga is egy Blafaphas jegyzővel, egy Blafafaz fodrásszal és egy Blafaface hentessel találkozott, a kik kérdésünkre nem voltak hajlandók közös eredetüket elismerni, sőt mindegyikük némi megvetéssel nyilatkozott a másik kettő nevének kevésbé előkelő írásmódjáról. Ez a filológiai megjegyzés azonban bizonyára az olvasóknak csupán igen kis részét érdekli.)

Mi lett volna vajjon Fleurissoire Blafaphas és Blafaphas Fleurissoire nélkül? Még elképzelni sem lehet. Az osztály szórakozásain mindig együtt lehetett látni őket; társaik csufolták a két fiút, ezek meg ketten vigasztalták, türelemre intették és biztatták egymást. Úgy nevezték őket: a két Blafafoire. Ez a barátság volt mindkettejük szemében az egyetlen támasz, egy oázis az élet barátságtalan sivatagában. Ha az egyiknek valami élvezeti jutott osztályrésztől, mindjárt megsosztani kívánta a másikkal, azaz jobban mondva csak az számított élvezetnek, a mit a másikkal meg lehetett osztani.

Kétségbeesítő szorgalma daczára mindkettő közepszerű tanuló volt és természeténél fogva alkalmatlan minden műveltségre. Így a két Blafafoire mindvégig utolsó maradt volna az osztályban Lévíchon Eudoxus segítségével, a ki kis ellenszolgáltatások fejében javította feladataikat, de néha maga is írta az egészet. Ez a Lévíchon a város egyik első ékszerészének kisebbik fia volt. (Husz évvel azelőtt Lévy Albert ékszerész Cohen ékszerész egyetlen leányával kötött házassága után — ugyanakkor, a mikor üzletei kezdtek jobban menni és elhagyta a város alsó végét, hogy a Casino közelében telepedjék meg — jónak látta ugyanis egyesíteni és összeragasztani a két nevet, mint a hogy egyesítette a két házat.)

Blafaphas szívós természetű volt, Fleurissoire gyenge egészségű. A pubertás életrétekterke Gaston arca egészen sötét lett, azt lehetett volna hinni, hogy az életnedv elborítja szőrkkel egész testét; ezzel szemben Amadé finomabb bőre ellentállást fejtett ki, gyulladáshoz jött, kelései támadtak, mint egy nehézségeket akarva támasztani a női akará szőrnék. Blafaphas atyja vértisztítószereket ajánlott neki és Gaston minden hétfőn vértisztító szirupokat hozott iskolatászkájában, melyeket titokban adott át Gastonnak. Pomádék használatát sem vetették meg.

Ez időben hült meg Amadé először s ez a meghülés, daczára Pau enyhe éghajlatának, nem szűnt meg egész télen és kellemetlen következménykép utána a bronchiák érzékenysége maradt vissza. Ez Gastonnak újabb gondokat okozott, elhalmozta barátját édes gyökérrel, mindenfajta eucalyptus-mellspasztillákkal, melyeket Blafaphas papa maga készített egy öreg plebános receptje szerint. A könnyen meghülő Amadénak szavát kellett adnia, hogy kendő nélkül sohasem megy ki az utcára.

Amadé egyetlen vágya az volt, hogy atyja mesterségét örökölje. Gastonból, bár látszólag egykedvű ember volt, nem hiányzott teljesen a kezdeményezés. Már az iskolában is mindenféle találmányokon járt az esze, melyek, igaz ugyan, inkább csak szórakozásul szolgálhattak, mint pl. légyfogó, golyómérő, vagy biztonsági zár iskolapadjára, melyben pedig nem volt több titok, mint a lelkében. Bármily ártatlanok voltak is szorgalmának ezen megnyilvánulásai, mégis csak ezek vezették később komolyabb kutatásai felé, melyeknek első eredménye volt az a „hygienikus füstemesztő pipa, gyenge tüdejű és más dohányosok számára”, mely sokáig ott díszelgett a patikus kirakatában.

Amadé és Gaston egyszerre szerettek bele Arnica-ba, — ez kikerülhetetlen volt. Bámulatos dolog: ez a kezdődő szenvedély, melyet egymásnak azonnal bevallottak, koránt-

HALLER ISTVÁN KULTUSZMINISZTER MIKLÓS FERENCZ KÉPVISELŐJELÖLTTEL A SZENTESI LEÁNYOK KÖZT.

HALLER ISTVÁN KULTUSZMINISZTER BESZÉDET TART NAGYSZÁMÚ VÁLASZTÓ JELENLÉBÉN OROSHÁZÁN A PIACZTÉREN.

sem választotta szét őket, hanem inkább még erősebbre fűzte barátságukat. Arnica kezdetben bizonyára nem adott egyiküknek sem valami nagy okot a feltékenységre. Egyikük sem vallotta be egyébként neki szerelmét és Arnica sohasem ismerte volna föl szenvedélyüket, daczára annak, hogy regmegett a hangjuk, a mikor Seméne-estély napján Fleurissoiret választotta: csak ugyan nem szólította-e Amadé olyan kedvesen, nevének utolsóelőtti szótagját hangsúlyozva, mintha olasz név volna. (Egyébként meggondolás nélkül és kétségkívül Seméne kisasszony zongorajátékának hatása alatt tette ezt, mert ez töltötte be e percében ritmusával a levegőt.) S ez az Arnica név, tulajdon nevet, váratlanul szintén zenével látszott megtenni előtte, a mely zene szintén kifejezhet költészetet, szerelmet... Egyedül voltak ketten a szalon melletti kis szobában, s oly közel egymáshoz, hogy a mikor Arnica hálától eitelve lehajtá fejét, homloka megérintette Amadé vállát, ki igen komolyan megfogta a kezét és ujjai hegyét megcsókolta.

A mikor hazament Amadé, bejelentette boldogságát barátjának. Gaston szokása ellenére nem szólt semmit, a mikor azonban egy lámpa előtt elhaladtak, Fleurissoirenek úgy rémlett, hogy barátja sir. Bármily egyszerű volt is Amadé lelke, csakugyan föltételezhetette-e Gastonról, hogy ily mértékig osztozik az ő boldogságában? Lesujtva és tanácstalanul megölelte Blafaphast (az utca néptelen volt) és megcsókolt őt, hogy bármily nagy legyen is szerelme, barátsága még sokkal nagyobb és nem akarja, hogy házassága által barátságuk a legkisebb mértékben is csökkenjen, sőt végső esetben inkább, mintsem hogy Blafaphasnak feltékeny-

lángjánál elégetett, vég nélkül próbálgatta felváltva: Blafaphas Arnica? ... Fleurissoire Arnica? és képtelen volt eldönteni, hogy a két név közül melyik volna a tűrhetőbb.

Egyszer aztán hirtelen valamelyik táncestély napján Fleurissoiret választotta: csak ugyan nem szólította-e Amadé olyan kedvesen, nevének utolsóelőtti szótagját hangsúlyozva, mintha olasz név volna. (Egyébként meggondolás nélkül és kétségkívül Seméne kisasszony zongorajátékának hatása alatt tette ezt, mert ez töltötte be e percében ritmusával a levegőt.) S ez az Arnica név, tulajdon nevet, váratlanul szintén zenével látszott megtenni előtte, a mely zene szintén kifejezhet költészetet, szerelmet... Egyedül voltak ketten a szalon melletti kis szobában, s oly közel egymáshoz, hogy a mikor Arnica hálától eitelve lehajtá fejét, homloka megérintette Amadé vállát, ki igen komolyan megfogta a kezét és ujjai hegyét megcsókolta.

*Őszintén megvallva, nem hajlott jobban sem az egyik, sem a másik felé és csupán azért érdeklődött irántuk, mert foglalkoztak vele, mikor pedig ő, szegényke, minden reményt elvesztett már, hogy valaha is foglalkozni fog vele valaki. Hat héten keresztül nem tudván határozni, mindjobban megrezegedett párhuzamos imádó vallomásától. És míg éjszakai sétáikon a két Blafafoire kölcsönösen mérlegelte haladását s elmondták egymásnak hosszasan, hazugság nélkül legjelentéktelenebb szavait, pillanatait, melyek kegyében Arnica részesítette őket, ő visszavonult szobájába és kis papírdarabkákon, melyeket azután a gyertya

LOVAS BANDÉRIUM HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN, HALLER KULTUSZMINISZTER FOGADTATÁSÁN.

HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN VÁRJÁK HALLER ISTVÁN KULTUSZMINISZTERT.

JÉKEY LÁSZLÓ NÉGYES FOGATA. MELYEN SZATMÁRMEGYÉBŐL BUDAPESTRE KOCSIZOTT S A MELY HÁROMSZÁZ-HÚSZ KILOMÉTER UTAT TETT MEG HÁROM NAP ALATT.

Horthy Béla rajza.

tesen a Baraglioul-családot, azaz — miután a római karton kiállotta az első próbát — a papság néhány befolyásos tagjának támogatását. Ezek azután (néhány nagyobb megrendelésen kívül) rávettek számos kisebb plebániát, hogy forduljanak a F. B. L. céghez, eleget teendő a hívek növekvő szükségletének, minthogy a mindinkább tökéletesedő művészeti nevelés különösen síremlékeket kíván, mint a milyennel a régi elavult izlése mindaddig beírta. Ennek folyományaként azután néhány művész, kiknek érdemét az Egyház elismerte, s a kiket bevettek a római karton vállalatába, végre elérhette, hogy műveiket a műkiállítások zsürije elfogadta. A két Blafafoiret Pauban hagyva, Lévíchon Párisba költözött, a hol, miután egyes ember volt, üzlete rövid idő alatt lényegesen megnagyobbodott.

Mi sem természetesebb tehát mindezek után, mint az, hogy Saint-Prix grófné Arnica keresztül a Blafaphas és társai cég érdeklődését iparkodott felkelteni a pápa kiszabadításának titkos ügye iránt és hogy a Fleurissoire-ék nagy vallásosságába vetett bizalmánál fogva azt remélte, hogy a kifizetett összeg egy részét visszaszerezheti. A két Blafafoire, szerencsétlenségére, minthogy a vállalkozás kezdetekor csak oly kicsiny összeggel vettek részt benne, csupán igen csekély jövedelemhez jutott: az egész bevallott jövedelem egyhatoda illette meg őket, a be nem vallottból pedig épenséggel semmi. Ezt azonban a grófné nem tudta, mert Arnica ép úgy, mint Amadé, nagy szemérmert tanúsított minden pénzügyi vonatkozású kérdésben.

III.

— Mi baj van, grófné? Levele nagyon megijesztett.

A grófné egy karosszékbe dült, melyet Arnica elébe tolt.

— Kedves barátnóm... Engedje meg, hogy így nevezem. Az a fájdalom, mely Ont is éri, közelebb hoz bennünket egymáshoz. Ó, ha tudná!...

— Beszéljen! Ne hagyjon oly soká várokozni.

— Annak, a mit mondok, kettőnk közt kell maradnia.

— Sohasem árultam el, a mit valaki rám bízott, — jegyzé meg fájdalmasan Arnica, kire sohasem bízott még titkot senki.

— Nem fogja elhinni.

— Dehogy is nem, — sóhajtott Arnica.

— Ó jaj, — nyöszörgött a grófné, nem

volna szives egy csésze... akármit készítenem nekem?... Érzem, hogy elájulok.

— Tetszik hársfa-tea, vagy kamilla-tea?

— Nem bánom, akármi... Talán teát inkább... Magam sem akartam elhinni először.

— Van forró víz a konyhában. Pillanat alatt meglesz.

Mialatt Arnica a teával foglalatalkodott, a grófné szeme érdeklődéssel becsülte fel a szalont, melyben azonban lesújtó szerénység uralkodott. Két zöld ripsz szék, egy piros bársonnyal és egy másik, még egyszerűbb huzattal bevont szék, melyben ő maga ült, egy asztal, egy mahagoni tükrös asztal s a kályha előtt pokrócz. A kandallón egy alabastrom óra, üvegóra alatt, két oldalán két nagy csipkézett alabastrom váza, ugyancsak üvegbúra alatt, az asztalon egy album fényképekkel, a tükrös asztalon a lourdesi Szűz Mária a grottában, római kartonból (kisebb kiadás), — minden lebeszélő látszott a grófnét, kinek bátorsága mindinkább elszállott.

TÁBORI MISE AZ ESKÜTÉTEL ELŐTT A BUDAI CSENDŐR-LAKTANYA UDVARÁN.

A MAGYAR KIR. CSENDŐRSÉG ESKÜTÉTELE PÜNKÖSD HÉTFŐJÉN.

De hátha mégis csak álszegények, csak fősvények... Arnica visszatért a teáskannával, ezukorral s egy csészével a tálcán.

— Nagy fáradságot okozok...

— Ugyan, dehogy!... De jobban szeretem, hogy előbb történik. Utána talán már nem is volna erőm.

— Nos tehát, — kezdé a grófné, miután Arnica is leült, — a pápa...

— Lehetetlen! Ne tessék kimondani! — kiáltott fel azonnal Fleurissoire-né s karját kinyújtva, gyenge sikolyt hallatott és alátan, behunyt szemmel hátradőlt.

— Szegény barátnóm! — mondá a grófné s szorongatni kezdte a csuklóját. — Tudtam jól, hogy ez a titok meghaladja az erejét.

Arnica kinyitotta felszemét s halkán megkérdezte:

— Meghalt?

— Mire a grófné hozzáhajolva, fülébe sutogta:

— Bebörtönözték.

A csodálkozás eszméltre téríté Fleurissoire-nét. A grófné befogott hosszú előadásába s bár az adatok tekintetében némelykor megakadt s a chronológiában összezavarodott, a tény maga mégis biztosan, kétségvonhatatlanul állott előttük: a Szent Atya a hitetlenek keze közé került és titokban kereszties hadjáratot szerveznek kiszabadítására s ahhoz, hogy ez keresztül vitessék, mindenképp sok pénzre van szükség.

— Mit fog vajjon szólni mindehhez Amadé? — sóhajtott fel a rémült Arnica.

Csak estére várta haza férjét, ki sétálni ment Blafaphas barátjával...

— Figyelmeztesse igen komolyan arra, hogy ez nagy titok, — ismétlé többször a grófné, midőn búcsút vett Arnicától. — Csokoljuk meg egymást, kedves barátnóm és ne veszítse el bátorságát! — Arnica zavarodottan odanyújtá a grófnének az izgalomtól nedves homlokát. — Holnap erre fogok jönni megint, hogy megkérdezzem, mi a szándékuk. Beszélje meg a dolgot Fleurissoire úrral, de ne feledje, hogy az Egyház ügyéről van szó!... És még egyszer: senki másnak, csak az urának! Megígéri ugye, egy szót sem, de egy árva szót sem szól senki másnak.

Saint-Prix grófné Arnicát mélyen lesújtva, csaknem ájultan hagyta lakásában. Midőn Amadé visszatért a sétáról:

— Édesem, — mondá neki a felesége, — rendkívül szomorú hírt hallottam. Szegény Szent Atyánk be van börtönözve.

— Lehetetlen! — vetette oda Amadé, mintha csak annyit mondott volna: ugyan! Arnica szava zokogásba fult.

— Tudtam jól, mindjárt gondoltam, hogy nem fogod nekem elhinni.

— De lássuk csak, kedvesem, — folytató Amadé és letette a felöltőjét, mely nélkül nem igen ment ki az utcára, tekintettel a hirtelen időváltozások lehetőségére. — Hogyan is képzelheted? Hiszen az egész világ tudná, ha valaki csak hozzáért volna is a pápához. Ez benne volna az újságban... És ki börtönöztette volna vajjon be?

— A grófné azt mondja, hogy a Páholycok.

Amadé ránézett Arnicára, oly pillantással, mintha azt hinné, hogy megbolondult. Mégis megkérde:

— A Páholycok?... Micsoda Páholycok?

— De hát én honnan tudjam? A grófné megígérte, hogy nem fog a dologról beszélni.

— De hát ki mondotta neki?

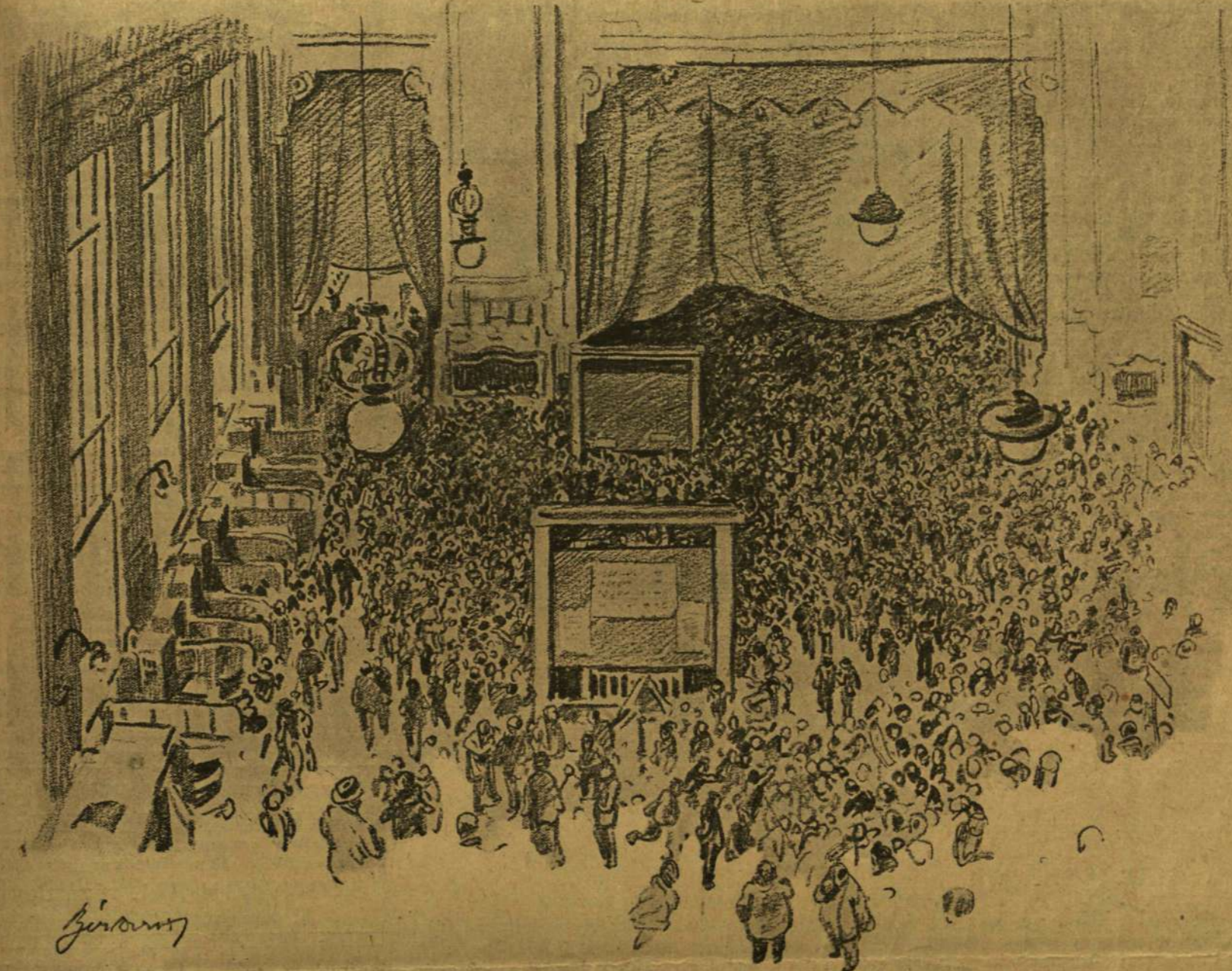
— Megtiltotta nekem, hogy elmondjam...

Valami kanonok, kit egy biboros küldött hozzá, levéllel...

Arnica nem értett a közügyekhez és mindabból, a mit Saint-Prix grófné neki előadott, csupán homályos képet alkotott magának. Ezek a szavak, mint fogság, bebörtönözés, félig romantikus képeket rajzoltak szeme elé, a kereszties hadjárat pedig végtelenül lelkesítette, s a midőn végül Amadé ingadozni kezdett s arról beszélt már, hogy elmegy ő maga is, egyszerre csak vértetében, sisakkal és lóháton látta maga előtt a férjét... Amadé most hosszú léptekkel járt fel-alá a szobában s ezt mondá:

— Először is pénzünk, az nincs... Azután meg azt hiszed talán, hogy elég volna pénzt adni! Azt gondolod, hogy a néhány bankjegyet odaadok, ettől azután már nyugodtan fogok alhatni?... De hiszen édesem, ha igaz az, a mit mondasz, ez rémes dolog és nem maradhatunk nyugodtan egy percig sem. Rémes, értsd meg.

— Igen, rémes, belátom... De hát, mégis, mondd meg nekem... miért?

EGY VIHAROS NAP A BUDAPESTI TŐZSDÉN. — Bér Dezső rajza.

— Tudtam jól, mindjárt gondoltam, hogy nem fogod nekem elhinni.

— De lássuk csak, kedvesem, — folytató Amadé és letette a felöltőjét, mely nélkül nem igen ment ki az utcára, tekintettel a hirtelen időváltozások lehetőségére. — Hogyan is képzelheted? Hiszen az egész világ tudná, ha valaki csak hozzáért volna is a pápához. Ez benne volna az újságban... És ki börtönöztette volna vajjon be?

— A grófné azt mondja, hogy a Páholycok.

Amadé ránézett Arnicára, oly pillantással, mintha azt hinné, hogy megbolondult. Mégis megkérde:

— A Páholycok?... Micsoda Páholycok?

— De hát én honnan tudjam? A grófné megígérte, hogy nem fog a dologról beszélni.

— De hát ki mondotta neki?

— Megtiltotta nekem, hogy elmondjam...

Valami kanonok, kit egy biboros küldött hozzá, levéllel...

Arnica nem értett a közügyekhez és mindabból, a mit Saint-Prix grófné neki előadott, csupán homályos képet alkotott magának. Ezek a szavak, mint fogság, bebörtönözés, félig romantikus képeket rajzoltak szeme elé, a kereszties hadjárat pedig végtelenül lelkesítette, s a midőn végül Amadé ingadozni kezdett s arról beszélt már, hogy elmegy ő maga is, egyszerre csak vértetében, sisakkal és lóháton látta maga előtt a férjét... Amadé most hosszú léptekkel járt fel-alá a szobában s ezt mondá:

— Először is pénzünk, az nincs... Azután meg azt hiszed talán, hogy elég volna pénzt adni! Azt gondolod, hogy a néhány bankjegyet odaadok, ettől azután már nyugodtan fogok alhatni?... De hiszen édesem, ha igaz az, a mit mondasz, ez rémes dolog és nem maradhatunk nyugodtan egy percig sem. Rémes, értsd meg.

— Igen, rémes, belátom... De hát, mégis, mondd meg nekem... miért?

— Hogy magyarázzam meg neked?... S Amadé verejtékező halántékkal kezét csüggedten ölebe hullatá.

— Nem, nem! — folytatta. — Nem pénzt kell itt adni az embernek, hanem saját magát. Meg is kértem mindjárt Blafaphas véleményét. Meglátjuk, mit mond ő.

— Saint-Prix grófné szentül megígértette velem, hogy nem szölok senkinek, — veté ellen félénken Arnica.

— Blafaphas nem olyan, mint más és meg fogjuk kérni, hogy ne mondja el senki másnak.

De hát hogyan akarsz elmenni a nélkül, hogy az emberek tudjanak róla?

— Azt tudhatják, hogy elmentem, csak azt nem, hogy hova. — Arnica felé fordulva, emelkedett hangon könyörgött: — Arnicám, édesem... engedj elmenni.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Filoména. A ki csak valamennyire is érdeklődik a magyar irodalom újabb fejleményei iránt, annak meg kell jegyeznie egy új nevet: *Kosáryné Réz Loláét*. Váratlanul merült föl ez a név az ismeretlenségből, az Athenaeum regény-pályázatán, melynek első, legnagyobb díját nyerte el *Filoména* című regényével s most, hogy ez a munka megjelent, az olvasó is szentesíteni kénytelen a pályabírák ítéletét: a *Filoména* csakugyan igen kitűnő regény, a legjobb dolgok egyike, a miket az utóbbi években magyar szerzőtől olvasni lehetett. Egy falusi kis tót cseléd története a regény fonala. Még gyermekkorában kerül Filoména a kis felvidéki városba cselédnek, szolgál mindenféle háznál, segít egy derék öreg kofaasszonynak az árulásban, megint cseléd lesz, züllésnek indul, tele van belső nyugtalanságokkal, felvér úri származásának tudata folyton izgatja alantas helyzetében, mindig előtte van természetes apjának, a négyesfogaton járó grófnak a büszke, méltóságos képe, a kit anyja egyszer megmutatott neki. Ez az emlék azzal a szugesztióval tölti el, hogy neki

is úgy kell járnia, mint az anyjának; kiemelkedik a züllésből, úri helyekre kerül, csakugyan szerelmi prédája lesz egy bányamérnöknek, gyereke születik, majd meg is hal s ő szolgál tovább, a míg a beteges furcsa kis lyceumi pedellus el nem veszi feleségül. Most már jó élete van, csöndes, nyugodt, de a vágy, hogy gyermeke legyen, beleveti egy kemény, parancsoló természeti tanár karjaiba. Fia lesz tőle s ezzel élete új fordulóra jut: most már a makacs anyai ösztön hajtja, urat akar nevelni a fiából, olyat, mint az ő apja és fiának az apja. Férjét, a ki minden munkára képtelen beteg, kiteszik állásából és Filoména most már magában küzd tovább a fiáért, a míg eléri célját, a fiú csakugyan úr lesz, bányamérnök, úgy mint Filoména első, meghalt gyermekének apja. Filoména most már megőregedve, megnyugodva szolgál tovább, a fiára gondol, a ki a háborúban van s ha hazajön, kiemeli őt a cselédi sorból. Életcélja elérésében megtisztultan hal meg, a mikor indulnia kellene a fiához, Budapestre s nem is sejtve, hogy fia halálalal vívódik a hadikórházban. Nagyon gazdag történet ez, gazdaggá teszi az író invenciója, a mely egyre új, érdekes és hangulatos is változatos helyzetekbe tudja forgatni a történetet és útközben egyre új, a felvidéki életet tipikusan jellemző alakokat elevenít meg. Filoména, a mint családától családhoz vetődik szolgáló, megismeri — s általa mi is megismerjük — azt az egész életet, a mely a hegyoldalakra épített kis bányavárosokban folyik. Az író egész szokatlanul gazdag megfigyelési és emlék-anyaggal dolgozik, csak úgy rajzik belőle az alakok sokasága és mindegyik pontos kontúrral van elválasztva a többitől s kevés, de jellemző, élettelenes vonással van ábrázolva. Az egész fölött pedig összefoglaló levegőként lebeg az író meleg, megértő, mélyen humanus asszonyi bölcsesége. A legtrikább dolgok egyike, a mire nagyon kevés asszony-író volt eddig képes: harmonizált és teljes egyensúlyt tartó képet tudott magának a *Filoména* szerzője alkotni a világról. S valami egész különös tisztaság van lényében, a mely megfogja az ember szívét s olyan, mint a nyári napsugár, a mely meg tudja aranyozni az élet szemetjét is. A *Filoména* szerzőjével irodalmunk legjobb neveinek sora bővült eggyel.

Tisza Istvánról érdemes kis élet- és jellemrajzi vázlatot írt és adott ki a Tisza István- emlékbizottság megbízásából Szász Károly. Nagy vonásokban megrajzolja Tisza arczképét: fiatalokora éveit, fölépését a politikai pályán, küzdelmeit és közben képet ad nemcsak egyéniségéről, hanem eszméiről is, a melyek a közpályán való szereplését irányították. A kis munka értékét az a szeretet adja meg, a melylyel írja Tisza iránt viseltetik, ez melegíti át hangját s ezen keresztül jut hőse alakjának megértésig. Gyakran beszél a személyes visszaemlékezés hangján, olyan dolgokról, melyeknek tanuja és részese volt s általában megérzik minden során, hogy nem holt betűkön és könyvtári adatokon keresztül szemléli az alakot, a kőről ír, hanem a kortárs, sőt munkatárs és jóbarát szemével figyelt meg s a mit elmond róla, az mind életnek fontos élménye volt. A Tisza fényképével díszített füzetet az Athenaeum adta ki; ára 18 korona.

Gróf Bethlen Margit új könyve. Két kis regény van gróf Bethlen Margitnak új könyvében. Majd a czime az egyiknek, *A város a másiké*. Az egyik érzelmes történet egy nőről, a ki teljesen passzív, ábrándban élő lény, az élet szépségei és örömei elsuhanak mellette, megmutatják magukat neki, szitják örök sóvárgását és aztán eltűnnek, mert neki soha sincs annyi akarata, hogy utánuk nyúljon. Az életből is úgy megy ki, mikor épen először valami cselekvésre, a szerelem után indulásra határozta magát, mint valami árnyék. Ezt a női típust az író sok finomsággal és gyöngédséggel, formában is eléggé összefogva írta meg és többnyire el tudja kerülni a legnagyobb veszedelmet, a szentimentalizmust. A város című kis regényben is sok a jó vonás. Magva egy falusi úriasszony tragédiája, a ki makacsul ragaszkodik a falusi röghöz és sorba mind elragadja tőle mind azokat, a kiket szeret, a gazdagabb, viharosabb és csillogóbb életet ígérgető város. A téma jól van megfogva, de kissé hézagosan, sőt homályosan megírva, az író formai készsége itt nem olyan biztos, mint az első történetben. A kötetet a Singer és Wolfner cég adta ki.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Csépfalvi Marsalkó Gusztáv nyug. városi főpénztári ellenőr, 84 éves korában Nyiregyházán. — Mikola László 77 éves korában Monoron. — Farkas Mihály nagygeresdi ág. h. ev. lelkész, a soproni alsó ágostai hitv. evangélikus egyházmegye esperese, 66 éves korában, Nagygeresden. — Herz Vilmos királyi tanácsos, az Első Magyar Papiripar r. t. alelnöke és régebben sok esztendőn át volt vezérigazgatója, 71 éves korában Budapesten. — Kauszer Gyula kir. kereskedelmi tanácsos, építész és építőmester, 65 éves korában Budapesten. — Mangold Armin dr. ügyvéd, 64 éves korában Budapesten. — Járosi Sándor szegedi okleveles mérnök, 65 éves korában Budapesten. — Bruck Miksa, az ismert interiór festő, 57 éves korában Budapesten. — Koralek Emil fővárosi polgári iskolai tanár, 64 éves korában Budapesten. — Ottó József dr., tankerületi kir. főigazgató, a Tornatanárok Országos Egyesületének elnöke, 58 éves korában Budapesten.

Özv. hosszufalusi Hosszufalusi Gyuláné 71 éves korában Miskolcson. — Sibirik Antalné, szül. Kisfaludi Kisfaludy Jolán 74 éves korában Budapesten. — Schweibert Andrásné, szül. Schwartz Erzsébet 64 éves korában Budapesten. — Pap Józsefné, szül. Makoviczky Gizella Budapesten. — Entz Gézané dr.-né, szül. Krizsó Anna Budapesten.

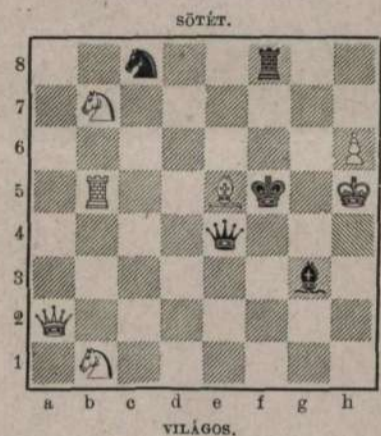
KÖZGAZDASÁG.

Az Országos Fatermelő Részvénytársaság Stein Armin igazgatósági tag elnökele alatt megtartott rendkívüli közgyűlése az igazgatóság összes indítványait egyhangulag magáévá tette, mely szerint a társaság eddigi alaptőkéjét 9 millió koronáról 30 millió koronára emeli fel, miáltal a társaság vagyona tartalékaival együtt 120 millió koronát tesz ki. Az elővételi jog május 31. és június 12. közötti időben a Magyar-Olasz Bank főintézeténél (Nádor-utca 16) gyakorolható. A közgyűlés az igazgatóság új tagjaként beválasztotta: Fónagy Aladár, Goldfinger Oszkár dr., Gross Béla, Spitzer Lipót és Stekl Artur urakat. Szilágyi Miklós részvényes a közgyűlés elismerését és háláját tolmácsolta az igazgatóságnak és különösen Sonnenfeld Lajos vezérigazgatónak, a kinek első sorban az egész tranzakció sikere köszönhető. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen az igazgatóság elnökévé Castiglioni Camillo, társelnökké Pongrácz Rudolf gróf dr.-t, alelnökké Fónagy Aladár és Sonnenfeld Lajos urak választattak meg, míg a vállalat ügyvezető-igazgatójává Stekl Artur, vezértitkárává Lengyel Mihály dr., cégvezetőkké Zoltán Gyula, Ringwald Márk, Stekl Elemér és Blumenthal Vilmos nevezettek ki.

A Coburg Fülöp herceg-féle Bánya- és Kohóművek Rt. közli, hogy 36 K-val váltja be május 29-től a 6. és 7. számú szelvényét a Hazai Bank r. t. főpénztáránál. A társaság alaptőkéjét 26 millió koronára emeli fel. Négy régi részvény egy darab új részvénynek 1210 K-án való átvételére jogosít május 29-től június 8-ig a Hazai Banknál. Az igazgatósága új tagokul megválasztották: Edward Steer urat Birmingham (Angolország), Pierre Japy urat Feches-Le-Chatel (Franciaország), ifj. Urban Lajos urat (Wien).

SAKKJÁTÉK.

3155. számú feladvány Jakab Árpádtól, Budapest. A „Vasárnapi Ujság” feladványversenyén III. díjjal kitüntetett pályámú.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

A 3150. sz. feladvány megfejtése K. A. K. Larsen-től. V16.

A 3151. számú feladvány megfejtése.

Világos lépéskényszerben van!

- a) 1. Kaz1 Kb5; 2. Va6
- b) 1. — Kd5; 2. Bb4
- c) 1. — Hc5; 2. Bc5
- d) 1. — fxc5; 2. Ve2
- e) 1. — bxc5; 2. Vb3

A 3152. számú feladvány megfejtése. Fc7.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 4-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Mindenki azt hallja, a mit megírt.

Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármege-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV., Egyetem-u. 4.

Franklin-Társulat nyomdája (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.).

1000 és 1000 nő és férfi dicséri a Botár-féle hajnövesztőt,
 mely megakadályozza a hajhullást és az őszülő hajnak visszaadja eredeti szímet. Ára 29 és 30 korona.
Botár-féle szeplokrém
 az arcon levő szepit, foltot és pattanásokat legkisebbben eltüntet. Ára 30 K.
BOTÁR REGINA kozmetikai intézete
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. sz. I. emelet.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)
 A főváros első és legrégebb csipkétisztító, vegytisztító és kelmefestő gyári intézete.
Gyár és főüzlet: VIII., Baross-u. 85.
 Fiókok: II., Fő-utca 27. IV., Eskü-út 6. Kecskeméti-utca 14. V., Harmad-utca 4. VI., Teréz-körút 39. Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2.

Az intézetet kereskedelmi akadémiái növendékeknek különös figyelmébe ajánljuk.
Rhenania-Tanintézet
 Neuhausen-Schaffhausenban (Svájc)
 a volt Schweizerhof nagyszállóban. Az összes szakokat felölelő tanintézet. Külön osztályok minden egyes tanszak részére. Elkészít egyetemi és műegyetemi. Felsőkereskedelmi iskolai stb. Kereskedelmi nyelvoktatás. Az intézet állami felügyelet alatt áll. Korlátolt számú növendékek felvételnek.
 Előjegyzést már most elfogad, prospektussal és értesítéssel szolgál az igazgatóság és Szalay Ferencz úr, Budapest, IX., Szveteny-utca 21. szám. (Svájci főkonzulátus).

Rézgálicz legprimább, sötétkék, kristályos, 1 kg. — 48 K
Raffia, legprimább, 1 kg. — 72 *
Vörörszéz Vermorel-rendsz. permetező 2000 *
Vörörszéz készült mosógutók nagy választékban
SZONTÁGH PÁL rézárúgyár
 Budapest, IX., Üllői-út 19.

Olvassa a hirdetéseket!

A JÓ PAJTÁS
BENEDEK ELEK GYERMEKUJSÁGA
 két nagyobb elbeszéléssel indul az új esztendőben.
 Az egyik: Rókané öméltsósága a forradalom alatt, a másik: A munka hőse. Amazt Benedek Elek, emezt Lampérth Géza írta.
 Szívet-lelket nemesítő történetek, mesék, versek, ismeretgazdagító olvasmányok valóságos kincsháza a Jó Pajtás.
 Rendes munkatársai: Ábrányi Emil, Váradi Antal, Vargha Gyula, Lampérth Géza, Feleki Sándor, Kürthy Emil, Avar Gyula, Mihályffyiné Fái Lenke, Berényi Lászlóné, Tábori Kornél, Csanády Sándor, Kozma Imre, Székely Nándor, Benedek János stb.
 Állandóan közöl a régi nagy magyar és idegen költőktől a gyermekifjúságnak való költeményeket.
 A JÓ PAJTÁS-t a Franklin-Társulat (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) adja ki.
 Előfizetési ára negyedévre 10 korona. Egyes szám ára egy korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

Hirdetések felvetetnek
BLOCKNER I.
 hirdető-irodájában,
 Budapest, IV., Semmelweis-u. 4

12. SZÁM. 1920. (67. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL BUDAPEST, JUNIUS HÓ 27.

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármege-utca 11. Előfizetési ára: az április-júniusi évnegyedre 20 korona. Külföldi előfizetésekhöz a postailag megállapított viteldj is csatolandó.
 Kiadóhivatal: IV., Egyetem-utca 4. Megjelenik havonta kétszer. — Egyes szám ára 3 korona.

GRÓF APPONYI ALBERT BESZÁMOLÓBESZÉDE JÁSZBERÉNYBEN. — JELFY GYULA FELVÉTELE.